

Utgiftsområde 8 Migration

Sammanfattning

I betänkandet behandlar utskottet regeringens förslag i budgetpropositionen för 2016 (prop. 2015/16:1) inom utgiftsområde 8 Migration och motioner från allmänna motionstiden 2015/16. Motionerna gäller anslagen eller anslutande frågor. Bland motionerna finns alternativa budgetförslag från Moderaterna, Sverigedemokraterna, Centerpartiet, Folkpartiet och Kristdemokraterna.

Utskottet tillstyrker propositionens förslag om anslag för utgiftsområdet, som uppgår till totalt ca 19,4 miljarder kronor för 2016. Även regeringens förslag till bemyndigande om ekonomiska åtaganden tillstyrks av utskottet.

Utskottet avstyrker samtliga motionsförslag.

Moderaterna, Centerpartiet, Folkpartiet och Kristdemokraterna har inte deltagit i anslagsbeslutet. De redovisar i stället sina ställningstaganden i särskilda yttranden.

I betänkandet finns nio reservationer (M, SD, FP, KD) och fem särskilda yttranden (M, C, V, FP, KD).

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	6
Ärendet och dess beredning	6
Budgetprocessen i riksdagen	6
Utskottets överväganden	8
Regeringens resultatredovisning för utgiftsområde 8	8
Anslag inom utgiftsområde 8	12
Mottagande av asylsökande	19
Reservationer	28
1. Anslag inom utgiftsområde 8, punkt 1 (SD)	28
2. Mottagande av asylsökande, punkt 2 (M)	29
3. Mottagande av asylsökande, punkt 2 (SD)	30
4. Migrationsverkets anläggningsboenden, punkt 3 (M, SD, KD)	31
5. Förbättrad boendekedja, punkt 4 (FP)	31
6. Eget boende, punkt 5 (SD)	32
7. Eget boende, punkt 5 (KD)	33
8. Boende hos enskilda, punkt 6 (SD, KD)	33
9. Vidarebosättning, punkt 7 (SD)	34
Särskilda yttranden	35
1. Anslag inom utgiftsområde 8, punkt 1 (M)	35
2. Anslag inom utgiftsområde 8, punkt 1 (C)	36
3. Anslag inom utgiftsområde 8, punkt 1 (V)	37
4. Anslag inom utgiftsområde 8, punkt 1 (FP)	38
5. Anslag inom utgiftsområde 8, punkt 1 (KD)	39
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	41
Propositionen	41
Motioner från allmänna motionstiden 2015/16	41
<i>Bilaga 2</i>	
Regeringens och oppositionens anslagsförslag	48
<i>Bilaga 3</i>	
Utskottets anslagsförslag	49
<i>Bilaga 4</i>	
Reservanternas anslagsförslag	50

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Anslag inom utgiftsområde 8

a) Anslagen för 2016

Riksdagen anvisar anslagen för 2016 inom utgiftsområde 8 Migration enligt utskottets förslag i bilaga 3.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2015/16:1 utgiftsområde 8 punkt 2 och avslår motionerna

2015/16:1288 av Richard Jomshof (SD),

2015/16:1757 av Jan Ericson m.fl. (M),

2015/16:1880 av Fredrik Schulte (M),

2015/16:2232 av Markus Wiechel m.fl. (SD),

2015/16:2489 av Johan Forssell m.fl. (M) yrkandena 1 och 4–7,

2015/16:2567 av Roland Utbult m.fl. (KD) yrkandena 2, 3, 23 och 39,

2015/16:2636 av Ulrika Karlsson i Uppsala (M) yrkande 4,

2015/16:2782 av Jan Björklund m.fl. (FP) yrkande 2,

2015/16:2878 av Annika Eclund m.fl. (KD) yrkande 25,

2015/16:2978 av Andreas Carlson m.fl. (KD) yrkandena 5 och 6,

2015/16:3048 av Johanna Jönsson m.fl. (C) yrkande 7,

2015/16:3120 av David Lång och Mikael Jansson (båda SD),

2015/16:3126 av Jimmie Åkesson m.fl. (SD) yrkandena 5, 6, 19 och 21,

2015/16:3166 av Emma Carlsson Löfdahl m.fl. (FP),

2015/16:3182 av Johanna Jönsson m.fl. (C) och

2015/16:3241 av Anna Kinberg Batra m.fl. (M) yrkandena 4, 10, 17–19 och 31.

b) Bemyndiganden om ekonomiska åtaganden

Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2016 för ramanslaget 1:8 Från EU-budgeten finansierade insatser för asylsökande och flyktingar besluta om bidrag som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 60 000 000 kronor 2017, 58 000 000 kronor 2018 och 67 000 000 kronor 2019–2023.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2015/16:1 utgiftsområde 8 punkt 1.

Reservation 1 (SD)

2. Mottagande av asylsökande

Riksdagen avslår motionerna

2015/16:601 av Mikael Dahlgvist m.fl. (S) yrkandena 2 och 3,

2015/16:996 av Åsa Lindestam (S),

2015/16:1861 av Elin Lundgren (S),

2015/16:2012 av Mattias Bäckström Johansson (SD),

2015/16:2026 av Sara-Lena Bjälkö (SD),

2015/16:2746 av Adam Marttinen (SD),
2015/16:2759 av Hanna Wigh (SD) yrkandena 1–3,
2015/16:2760 av Hanna Wigh (SD) yrkandena 1, 2, 4 och 6,
2015/16:3126 av Jimmie Åkesson m.fl. (SD) yrkande 17 och
2015/16:3241 av Anna Kinberg Batra m.fl. (M) yrkandena 13 och 14.

Reservation 2 (M)

Reservation 3 (SD)

3. Migrationsverkets anläggningsboenden

Riksdagen avslår motionerna

2015/16:2018 av Désirée Pethrus m.fl. (KD) yrkande 11,
2015/16:2567 av Roland Utbult m.fl. (KD) yrkande 16 och
2015/16:3241 av Anna Kinberg Batra m.fl. (M) yrkande 12.

Reservation 4 (M, SD, KD)

4. Förbättrad boendekedja

Riksdagen avslår motionerna

2015/16:659 av Roger Haddad (FP) yrkandena 2 och 3 samt
2015/16:2782 av Jan Björklund m.fl. (FP) yrkandena 7–9.

Reservation 5 (FP)

5. Eget boende

Riksdagen avslår motionerna

2015/16:802 av Ingela Nylund Watz och Serkan Köse (båda S),
2015/16:2019 av Markus Wiechel (SD) yrkande 1,
2015/16:2039 av Roger Hedlund och Mikael Eskilander (båda SD)
yrkande 1,
2015/16:2567 av Roland Utbult m.fl. (KD) yrkande 17,
2015/16:2636 av Ulrika Karlsson i Uppsala (M) yrkande 7,
2015/16:2978 av Andreas Carlson m.fl. (KD) yrkande 8 och
2015/16:3126 av Jimmie Åkesson m.fl. (SD) yrkande 18.

Reservation 6 (SD)

Reservation 7 (KD)

6. Boende hos enskilda

Riksdagen avslår motion

2015/16:2018 av Désirée Pethrus m.fl. (KD) yrkandena 10 och 12.

Reservation 8 (SD, KD)

7. Vidarebosättning

Riksdagen avslår motionerna

2015/16:1879 av Fredrik Schulte (M),
2015/16:2941 av Paula Bieler (SD) och
2015/16:3126 av Jimmie Åkesson m.fl. (SD) yrkande 2.

Reservation 9 (SD)

Stockholm den 19 november 2015

På socialförsäkringsutskottets vägnar

Fredrik Lundh Sammeli

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Fredrik Lundh Sammeli (S), Johan Forssell (M)*, Carina Ohlsson (S), Lars-Arne Staxäng (M)*, Yilmaz Kerimo (S), Solveig Zander (C)*, Rickard Persson (MP), Lotta Finstorp (M)*, Kerstin Nilsson (S), Linus Bylund (SD), Emma Carlsson Löfdahl (FP)*, Aron Modig (KD)*, Teresa Carvalho (S), Patrik Engström (S), Tina Ghasemi (M)*, Jennie Åfeldt (SD) och Christina Høj Larsen (V).

* Avstår från ställningstagande under punkt 1, se särskilda yttranden.

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I detta ärende behandlas regeringens budgetproposition 2015/16:1 i de delar som gäller utgiftsområde 8 Migration och ett stort antal motionsyrkanden från allmänna motionstiden 2015/16.

Förslagen i motionerna finns i bilaga 1. I bilaga 2 finns en sammanställning av regeringens förslag till anslag för 2016 och de avvikelser från dessa som Moderaterna, Sverigedemokraterna, Centerpartiet, Folkpartiet och Kristdemokraterna föreslår i sina anslagsmotioner. I bilaga 3 finns utskottets förslag till anslagsfördelning och i bilaga 4 finns reservanternas förslag till anslagsfördelning.

Under beredningen av ärendet har Migrationsverkets generaldirektör Anders Danielsson informerat utskottet om bl.a. verkets verksamhet, det aktuella läget och prognos för 2015.

Budgetprocessen i riksdagen

Rambeslutsprocessen

Budgetprocessen innebär bl.a. att riksdagen i första steget i budgetprocessen fastställer en utgiftsram för varje utgiftsområde. Utgiftsramen anger det belopp som utgiftsområdets anslag högst får uppgå till (11 kap. 18 § riksdagsordningen).

Finansutskottet beslutade den 19 november 2015, efter att ha gett övriga utskott tillfälle att lämna yttranden, att föreslå att riksdagen ska bifalla regeringens förslag om utgiftsramar för 2016 (bet. 2015/16:FiU1). För utgiftsområde 8 Migration uppgår den föreslagna ramen till 19 419 717 000 kronor. Riksdagen kommer först den 25 november 2015 att fatta sitt beslut om ramarna för statsbudgetens utgiftsområden.

I detta ärende ska socialförsäkringsutskottet föreslå för riksdagen hur anslagen för 2016 ska fördelas inom ramen för utgiftsområde 8. Eftersom riksdagen ännu inte har fattat sitt beslut om ramen för respektive utgiftsområde bygger utskottets ställningstaganden i fråga om anslagen inom utgiftsområde 8 på förutsättningen att riksdagen fastställer ramen för detta utgiftsområde i enlighet med regeringens och finansutskottets förslag. Riksdagens ställningstagande till anslag för utgiftsområdet ska göras genom *ett* beslut (11 kap. 18 § riksdagsordningen).

Uppföljning av regeringens resultatredovisning

Enligt budgetlagen (2011:203) ska regeringen i budgetpropositionen lämna en redovisning av de resultat som har uppnåtts i verksamheten i förhållande till de mål som riksdagen har beslutat.

I utskottens beredning av ärenden ingår uppgiften att följa upp och utvärdera riksdagsbeslut (4 kap. 8 § regeringsformen). Som en del i utskottens uppföljning ingår att behandla den resultatinformation som regeringen presenterar. Riksdagen har beslutat om riktlinjer för bl.a. den löpande uppföljningen av regeringens resultatredovisning (framst. 2005/06:RS3, bet. 2005/06:KU21). Av riktlinjerna framgår att riksdagen beställer och tar emot information om resultatet av statens verksamhet.

Utskottet har mot den bakgrunden gått igenom regeringens resultatredovisning för utgiftsområde 8 i budgetpropositionen och kommer att använda denna i den fortsatta mål- och resultatdialogen med regeringen.

Betänkandets disposition

Betänkandet har disponerats så att regeringens resultatredovisning behandlas först. Därefter behandlas de förslag i budgetpropositionen och i motioner som gäller anslag för 2016 och bemyndigande inom utgiftsområde 8. Slutligen behandlas ett antal motionsförslag från allmänna motionstiden 2015/16 om anslutande frågor.

Utskottets överväganden

Regeringens resultatredovisning för utgiftsområde 8

Propositionen

Riksdagen har beslutat att målet för utgiftsområde 8 är att säkerställa en långsiktigt hållbar migrationspolitik som värnar asylrätten och som inom ramen för den reglerade invandringen underlättar rörlighet över gränser, främjar en behovsstyrd arbetskraftsinvandring och tillvaratar och beaktar migrationens utvecklingseffekter samt fördjupar det europeiska och internationella samarbetet (prop. 2009/10:1, bet. 2009/10:SfU2, rskr. 2009/10:132).

En förutsättning för att nå målet om en långsiktig hållbar migrationspolitik är att verksamheten är effektiv och håller en hög rättslig kvalitet samt att servicen och tillgängligheten är god. Regeringens bedömning av måluppfyllelsen i denna del bygger därför på hur verksamheten uppfyller dessa krav.

Som indikatorer på effektivitet används i huvudsak utvecklingen av vistelsetiden i mottagandet för personer som sökt asyl, handläggningstider för avgjorda ansökningar, kostnad per avgjort ärende och avgjorda ärenden per årsarbetare inom olika ärendeslag. Regeringens bedömning av servicenivån och den rättsliga kvaliteten grundas i huvudsak på information från myndigheter men även från externa granskare som t.ex. Statskontoret.

Verksamheten inom utgiftsområdet påverkas både av berörda myndigheters insatser och av omvärldsfaktorer som många gånger skiftar på ett sätt som är svårt att förutse. Det kan t.ex. handla om variationer i antalet asylsökande eller förändringar när det gäller vilka länder eller regioner de sökande kommer ifrån. Detta förhållande får ofta stor påverkan på resultaten och medför höga krav på myndigheternas anpassningsförmåga.

Av budgetpropositionen framgår det att trots en ökad bifallsandel under året minskade antalet avgjorda ärenden per årsarbetskraft från 60 till 50 ärenden 2014. Styckkostnaden per avgjort ärende ökade samtidigt från 16 500 kronor per ärende till närmare 20 000 kronor. En väsentlig förklaring till utfallet är enligt budgetpropositionen den omfattande rekryteringen och introduktionen av nya medarbetare som Migrationsverket genomförde under året. Det tar tid innan ny personal uppnår full produktivitet samtidigt som rekryteringen och introduktionen tar kraft från den befintliga organisationen. Enligt regeringen har insatserna varit nödvändiga för att Migrationsverket ska kunna fullgöra sitt uppdrag och uppnå en effektiv verksamhet på sikt. Utöver detta omfördelade Migrationsverket bl.a. under försommaren handläggaresurser från asylprövningen för att ta emot det ökade antalet asylsökande, vilket initialt bidrog till lägre kapacitet i prövningen.

Produktiviteten för ansökningar inom kategorin arbete, besök och bosättning fortsatte under året att minska. Det är i första hand i anknytningsärenden

som produktiviteten har minskat. För dessa ärenden har den pågående digitaliseringen ännu inte bidragit till en effektivisering, utan innebär i stället ett visst merarbete. Det växande antalet öppna ärenden har samtidigt medfört ett ökat arbete med att hantera förfrågningar från sökande och berörda. Migrationsverkets målsättning är att digitaliseringen ska bidra till en betydligt effektivare handläggning på sikt.

Det är regeringens bedömning att Migrationsverkets insatser sammantaget bidrog till att bibehålla en i huvudsak effektiv verksamhet och i förlängningen till att regeringens politik kunde genomföras, trots kraftigt förändrade förutsättningar under året. Flera åtgärder bidrog också till att kostnadsökningen för utgiftsområdet inte ökade mer än nödvändigt. Minskningen av återvändandet och det stora antalet inskrivna med lagakraftvunna beslut om återvändande pekar på behovet av ett effektivt återvändandearbete.

Under 2014 fortsatte Migrationsverket arbetet med att utveckla en systematisk kvalitetsuppföljning för att säkerställa att god rättslig kvalitet upprätthålls i hela verksamheten. Utvecklingen har kommit längst när det gäller asylprövningen, där kvalitetsgranskningen i dag är omfattande. I december 2013 gav regeringen Statskontoret i uppdrag att utreda behovet av tillsyn över migrationsområdet och lämna förslag på hur hanteringen av klagomål mot Migrationsverkets handläggning kan organiseras. I sin rapport från december 2014 konstaterar Statskontoret bl.a. att det finns ett jämförelsevis starkt skydd för den enskildes rättssäkerhet i prövningen, i synnerhet när det gäller asylområdet, och att det inte finns något behov av att förändra tillsynen över Migrationsverkets ärendehandläggning (Statskontoret 2014:32).

Migrationsverkets arbete under året bidrog till att stärka förutsättningarna för en god rättslig kvalitet i verksamheten, särskilt när det gäller den fortsatta utvecklingen av en systematisk kvalitetsuppföljning. Regeringen ser positivt på arbetet och den fortsatta inriktningen att utveckla uppföljningen inom tillstånds- och medborgarskapsområdet.

Regeringen bedömer i likhet med föregående år att Migrationsverkets service är otillräcklig och ser ett behov av att Migrationsverket vidtar nödvändiga åtgärder.

Regeringen var under året aktiv i det europeiska samarbetet på asyl- och migrationsområdet och bidrog enligt budgetpropositionen till att förbättra och fördjupa den gemensamma politikutvecklingen. Regeringen har verkat för ökad solidaritet inom EU genom ett välfungerande europeiskt asylsystem där alla medlemsstater lever upp till den gemensamma lagstiftningen och där asylsökande tas emot och får sin ansökan prövad på ett likvärdigt sätt. Vidare har regeringen verkat för att samtliga medlemsstater ska ge skydd åt fler genom vidarebosättning. Regeringen har även varit verksam i flera samarbetsprocesser och internationella organisationer, exempelvis FN:s flyktingkommissariat UNHCR och Internationella organisationen för migration (IOM).

Utskottets bedömning

Enligt budgetlagen (2011:203) ska regeringen i budgetpropositionen lämna en redovisning av de resultat som har uppnåtts i verksamheten i förhållande till de mål som riksdagen har beslutat.

I utskottens beredning av ärenden ingår uppgiften att följa upp och utvärdera riksdagsbeslut, och riksdagen har beslutat om riktlinjer för bl.a. den löpande uppföljningen av regeringens resultatredovisning. Av riktlinjerna framgår att riksdagen beställer och tar emot information om resultatet av statens verksamhet.

Utskottet har mot den bakgrunden gått igenom regeringens resultatredovisning för utgiftsområde 8 i budgetpropositionen och kommer att använda denna i en fortsatt mål- och resultatdialog med regeringen.

Utskottet anser att det är önskvärt att regeringens resultatredovisning koncentreras till att redovisa och bedöma faktiskt uppnådda resultat av genomförda statliga insatser i förhållande till målen och att sambandet mellan mål, resultat och regeringens budgetförslag tydligt framgår. Redovisningar av resultatens långsiktiga utveckling över tid underlättar utskottets möjlighet att bedöma de redovisade resultaten.

Utskottet kan konstatera att det i redovisningen i budgetpropositionen under rubriken Resultat redogörs för förutsättningarna för att nå målet om en långsiktigt hållbar migrationspolitik. Vidare anges i propositionen att regeringen förutsätter att verksamheten är effektiv och håller en hög rättslig kvalitet samt att servicen och tillgängligheten är god. Regeringens bedömning av målluppfyllelsen när det gäller långsiktighet och hållbarhet i migrationspolitiken bygger därför på hur verksamheten uppfyller dessa krav. Som indikatorer på effektivitet använder regeringen bl.a. utvecklingen av vistelsetiden i mottagandet samt handläggningstider och kostnad per avgjort ärende. Regeringen konstaterar att verksamheten påverkas både av myndigheternas insatser och skiftande och oförutsägbara omvärldsfaktorer. Under rubriken Analys och slutsatser gör regeringen bedömningen att Migrationsverkets insatser sammantaget bidrog till att bibehålla en i huvudsak effektiv verksamhet och i förlängningen till att regeringens politik kunde genomföras.

Arbetet med att systematiskt följa upp den rättsliga kvaliteten vid Migrationsverket fortsatte enligt propositionen under 2014. Regeringen bedömer att Migrationsverket har upprätthållit en i huvudsak effektiv verksamhet och att arbetet bidrog till att stärka förutsättningarna för en god rättslig kvalitet i verkets verksamhet. Vidare lämnar regeringen information om Migrationsverkets arbete med att åtgärda den bristande tillgängligheten och servicen för sökande. Någon bedömning av målluppfyllelse utifrån dessa indikatorer görs dock inte.

Regeringen var under 2014 verksam inom EU och i flera samarbetsprocesser och internationella organisationer. Regeringens insatser under 2014 anges i budgetpropositionen ha bidragit till att skapa ett mer förtroendefullt samarbetsklimat på migrationsområdet globalt.

Utskottet kan konstatera att det trots ett mycket stort antal redovisade uppgifter är svårt att utläsa vilka resultat som de statliga insatserna faktiskt gett. Även mot bakgrund av de speciella förhållanden som gäller för utgiftsområdet är det enligt utskottet viktigt att strukturerna i de redovisade uppgifterna gör det möjligt för utskottet att följa kopplingen mellan mål, gjorda insatser, uppnådda resultat och regeringens anslagsförslag. Det är också betydelsefullt att regeringen tydligt redovisar sin bedömning av uppnådda resultat och gör en sammanfattande bedömning av måluppfyllelsen för de riksdagsbundna målen.

Anslag inom utgiftsområde 8

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen anvisar anslagen för 2016 inom utgiftsområde 8 Migration i enlighet med regeringens förslag och lämnar det bemyndigande som regeringen har begärt. Oppositionspartiernas alternativa förslag till anslagsfördelning avslås.

Jämför reservation 1 (SD) och särskilda yttrandena 1 (M), 2 (C), 3 (V), 4 (FP) och 5 (KD).

Propositionen

Regeringen föreslår att anslaget 1:1 Migrationsverket bestäms till 4 698 564 000 kronor för 2016. Anslaget får användas för Migrationsverkets förvaltningsutgifter samt även för utgifter för förvarlokaler och organiserad sysselsättning. Till följd av den ökade satsningen på organiserad sysselsättning med undervisning i svenska och kontakter med lokalsamhället och det civila samhället föreslår regeringen att anslaget ökas med 30 000 000 kronor. Till följd av förändrade regler för förvar förs 2 000 000 kronor över till anslaget 1:1 Polismyndigheten inom utgiftsområde 4.

Regeringen föreslår att anslaget 1:2 Ersättningar och bostadskostnader bestäms till 12 635 000 000 kronor för 2016. Anslaget får användas till utgifter för stöd till asylsökande och övriga kategorier som omfattas av lagen (1994:137) om mottagande av asylsökande m.fl., statsbidrag till kommuner och landsting samt boende för asylsökande och återetableringsstöd. Anslaget ökas med 393 000 000 kronor till följd av att statens ersättning till kommunerna för asylsökandes skolgång föreslås ökas med 50 procent fr.o.m. 2016. Vidare ökas anslaget med 2 000 000 kronor som en följd av reformen om kostnadsfria läkemedel för barn.

Regeringen föreslår att anslaget 1:3 Migrationspolitiska åtgärder bestäms till 427 117 000 kronor för 2016. Anslaget får användas för bl.a. utgifter för schablonberäknade statsbidrag till kommuner för mottagande av skyddsbehövande m.fl. i samband med vidarebosättning, uttagning av personer som ska vidarebosättas samt resor vid vidarebosättning, migrationspolitiska projekt och analyser, statsbidrag till internationella organisationer inom migrationsområdet, statsbidrag till Svenska Röda Korset för efterforskning och familjeåterförening under fredstid, förberedelser för återvandring eller tillfälligt återvändande för deltagande i återuppbyggnad och utveckling av ursprungslandet, återvandringprojekt och bidrag i samband med återvandring samt anhörigresor. Kostnaderna för överföring av personer som ska vidarebosättas i Sverige har ökat och anslaget ökas därför med 5 350 000 kronor för 2016. Vidare kommer det årliga bidraget till Internationella organisationen för migration (IOM) framöver att betalas ut från utgiftsområdet i stället för utgiftsområde 7 Internationellt bistånd. Därför överförs 4,3 miljoner kronor från

utgiftsområde 7. Samtidigt överförs 900 000 kronor till utgiftsområde 2 Samhällsplanering och finansförvaltning för att finansiera framtagandet av statistik över cirkulär migration till och från Sverige.

Regeringen föreslår att anslaget 1:4 Domstolsprövning i utlänningsmål för 2016 bestäms till 562 436 000 kronor. Anslaget får användas för migrationsdomstolarnas och Migrationsöverdomstolens förvaltningsutgifter för prövning av utlännings- och medborgarskapsmål, utgifter för Högsta förvaltningsdomstolens handläggning av resningsansökningar av utlännings- och medborgarskapsmål samt Domstolsverkets förvaltningsutgifter för de aktuella domstolarnas verksamhet med utlännings- och medborgarskapsmål.

Regeringen föreslår att anslaget 1:5 Rättsliga biträden m.m. vid domstolsprövning i utlänningsmål för 2016 bestäms till 160 800 000 kronor. Anslaget får användas för migrationsdomstolarnas och Migrationsöverdomstolens direkta utgifter för nämndemän, sakkunniga och vittnen i utlännings- och medborgarskapsmål, utgifter för ersättning till offentligt biträde och tredje man, utgifter för ersättning till tolkar i mål enligt bl.a. utlänningslagen samt utgifter för ersättning till part och parts ställföreträdare i dessa mål. I kostnaderna för tolkar får även kostnader för tolkförmedlingarnas administrativa avgifter ingå.

Regeringen föreslår att anslaget 1:6 Offentligt biträde i utlänningsärenden för 2016 bestäms till 434 150 000 kronor. Anslaget får användas för utgifter för offentligt biträde och tolk i ärenden enligt utlänningslagen eller enligt lagen om särskild utlänningskontroll i handläggningen hos Migrationsverket.

Regeringen föreslår att anslaget 1:7 Utresor för avvisade och utvisade bestäms till 315 202 000 kronor för 2016. Anslaget får användas för utgifter för resor ut ur landet och andra åtgärder för utlänningsärenden som avvisats eller utvisats med stöd av utlänningslagen eller lagen om särskild utlänningskontroll. Anslaget får vidare användas för kostnader för resor ut ur Sverige för de asylsökande som återkallat sin ansökan.

Regeringen föreslår att anslaget 1:8 Från EU-budgeten finansierade insatser för asylsökande och flyktingar bestäms till 186 450 000 kronor för 2016. Anslaget får användas för utgifter för projekt som beviljas medel inom ramen för Europeiska flyktingfonden III, Europeiska återvändandefonden och Asyl-, migrations- och integrationsfonden motsvarande EU:s finansiering av dessa program. Vidare får anslaget användas för statlig medfinansiering av projekt inom dessa fonders områden och administration av fonderna. I propositionen föreslås vidare att regeringen bemyndigas att under 2016 för detta anslag besluta om bidrag som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 60 000 000 kronor 2017, 58 000 000 kronor 2018 och 67 000 000 kronor 2019–2023. Sverige har från EU-budgeten tilldelats ca 1 miljard kronor för perioden 2014–2020 för projekt inom ramen för Asyl-, migrations- och integrationsfonden. Verksamheten inom fonden fokuserar på integrerad hantering av migrationsströmmar och täcker olika aspekter av EU:s gemensamma asyl- och invandringspolitik. Fonden ska stödja åtgärder som avser asyl, laglig migration och integration av tredjelandsmedborgare samt

insatser för återvändande. Genomförandet bygger på ett flerårigt nationellt program godkänt av kommissionen. Verksamheten inom fonden samt Europeiska flyktingfonden III och Europeiska återvändandefonden som avslutats under en tidigare programperiod, omfattar till viss del fleråriga projekt. Åtaganden under anslaget medför således utgifter för kommande budgetår.

Motionerna

Moderaterna

Johan Forssell m.fl. (M) begär i kommittémotion 2015/16:2489 yrkandena 1 och 4–7 att anslaget 1:1 ökas med 225 000 000 kronor och att anslaget 1:2 minskas med 331 663 000 kronor i förhållande till regeringens förslag. I syfte att korta tiden för etablering på arbetsmarknaden bör en satsning på svenskundervisning och kompetenskartläggning genomföras redan under asyltiden. I motionen anförs att tillfälliga uppehållstillstånd på tre år bör bli huvudregel för dem som kommer på egen hand till Sverige. Om personen har innehaft en anställning med uppvisad inkomst under sex månader bör uppehållstillståndet kunna bli permanent. Genom att tillfälliga uppehållstillstånd införs som huvudregel ökar Migrationsverkets administrationskostnad. Anslaget 1:2 kan minskas eftersom ersättningssystemet till kommunerna för de dominerande boendeformerna läggs om till en schabloniserad ersättning. En ny typ av boende för ensamkommande barn, stödboende, bör införas och kommer att medföra besparingar. Migrationsverket bör ansvara för att ge barnen i asylboenden intensivkurser i svenska tillsammans med förberedande utbildning. Härigenom blir barnen bättre förberedda på att gå i en vanlig svensk skolklass. Även i partimotion 2015/16:3241 yrkande 10 av Anna Kinberg Batra m.fl. (M) och motion 2015/16:1757 av Jan Ericson m.fl. (M) framställs yrkanden om tillfälliga uppehållstillstånd. I partimotion 2015/16:3241 av Anna Kinberg Batra m.fl. (M) yrkandena 17 och 18 och motion 2015/16:2636 av Ulrika Karlsson i Uppsala (M) yrkande 4 begärs att intensivkurser i svenska tillsammans med förberedande utbildning för barn i asylboenden införs. Enligt partimotion 2015/16:3241 av Anna Kinberg Batra m.fl. (M) yrkande 19 bör schablonersättningen till kommuner i enlighet med regeringens förslag höjas med 50 procent för asylsökande barns skolgång. I yrkande 31 i samma motion anförs att Migrationsverket ska ha ett ökat jobbfokus i placeringen av asylsökande för att tillgodose särskilda yrkesgruppers behov i svenskundervisningen. I yrkande 4 i samma motion anförs att asylansökningar från s.k. säkra länder ska hanteras i särskild ordning. Motionärerna menar att platser och resurser som tas upp av bl.a. de som uppenbarligen inte beviljas uppehållstillstånd på så sätt kan frigöras. Även Fredrik Schulte (M) begär i motion 2015/16:1880 att asylböendena där den asylsökande kommer från s.k. säkra länder ska handläggas i särskild ordning och med snabb handläggning.

Sverigedemokraterna

I kommittémotion 2015/16:2232 av Markus Wiechel m.fl. (SD) begärs att anslaget 1:1 minskas med 3 526 272 000 kronor, anslaget 1:2 minskas med 11 403 088 000 kronor, anslaget 1:3 minskas med 427 117 000 kronor, anslaget 1:4 minskas med 534 314 000 kronor, anslaget 1:5 minskas med 152 760 000 kronor och anslaget 1:6 minskas med 408 318 000 kronor i förhållande till regeringens förslag. Som motivering anför motionärerna att den politik de förespråkar kraftigt kommer att minska asyltrycket på Sverige. Förändringarna leder till stora besparingar med partiell effekt under 2016 och full effekt 2017. I partimotion 2015/16:3126 av Jimmie Åkesson m.fl. (SD) yrkande 5 och i motion 2015/16:1288 av Richard Jomshof (SD) begärs att en aktiv upplysningskampanj bör genomföras. Motionärerna menar att det hårda asyltrycket på Sverige måste minska och att Sverige bör genomföra en sådan annonskampanj som Danmark har genomfört. I motionens yrkande 6 begärs att handläggningen av asylärenden där sökanden kommer från länder där beviljandegraden är låg ska prioriteras och påskyndas. Detta kan snabba upp asylprocessen och minska antalet asylansökningar från sådana säkra länder. Vidare begärs att samhällsorientering ska vara obligatorisk för samtliga som söker uppehållstillstånd i Sverige (yrkande 19) och att endast tillfälliga uppehållstillstånd bör beviljas med ett år i taget och möjlighet till sex månaders förlängning till dess att medborgarskap erhålls (yrkande 21). David Lång och Mikael Jansson (båda SD) begär i motion 2015/16:3120 att regeringen ska redovisa hur stora kostnaderna för asyl- och anhöriginvandringen är.

Centerpartiet

Johanna Jönsson m.fl. (C) begär i kommittémotion 2015/16:3182 yrkande 1 att anslaget 1:1 minskas med 30 000 000 kronor i förhållande till regeringens förslag eftersom regeringens föreslagna organiserade sysselsättning inte bör genomföras. Anslaget 1:2 minskas med 607 000 000 kronor i förhållande till regeringens förslag bl.a. genom att gratis läkemedel till barn inte införs. Vidare uppnås besparingar genom att det införs en ny form av stödboende för ensamkommande barn och möjlighet till familjehemsplacering samt genom att en schabloniserad ersättning till kommunerna för ensamkommande barn införs. I kommittémotion 2015/16:3048 av Johanna Jönsson m.fl. (C) yrkande 7 begärs en översyn av det svenska mottagandet av kvotflyktingar inom UNHCR:s vidarebosättningsystem.

Folkpartiet

I kommittémotion 2015/16:3166 yrkande 1 av Emma Carlsson Löfdahl m.fl. (FP) begärs att anslaget 1:1 minskas med 12 000 000 kronor i förhållande till regeringens förslag till följd av förslag om att handläggningen av helt ogrundade asylansökningar ska snabbas upp. Anslaget 1:3 föreslås ökas med 210 000 000 kronor i förhållande till regeringens förslag för att Sveriges mottagande av kvotflyktingar ska kunna öka till 2 900 personer. Anslaget 1:4

kan minskas med 2 000 000 kronor i förhållande till regeringens förslag eftersom det påverkas av fortsatt pris- och löneomräkning. Jan Björklund m.fl. (FP) begär i partimotion 2015/16:2782 yrkande 2 att Sverige succesivt ska öka antalet kvotflyktingar, från dagens 1 900 till 5 000 personer.

Kristdemokraterna

Roland Utbult m.fl. (KD) begär i kommittémotion 2015/16:2567 yrkandena 2, 3, 23 och 39 att anslaget 1:2 minskas med 11 000 000 kronor i förhållande till regeringens förslag. I motionen anges att tillfälliga uppehållstillstånd under tre år, i stället för permanent uppehållstillstånd, bör införas och att snabbare handläggning av asylansökningar kortar vistelsetiden i Migrationsverkets mottagande. Sverige bör även ta emot fler kvotflyktingar inom ramen för UNHCR:s vidarebosättningsprogram. Motionärerna motsätter sig regeringens förslag om gratis läkemedel till barn. I partimotion 2015/16:2978 av Andreas Carlson m.fl. (KD) yrkande 5 begärs att den som beviljas asyl ska få tillfälligt uppehållstillstånd under tre år. Efter tre år med tillfälligt uppehållstillstånd ska uppehållstillståndet kunna bli permanent om skyddsbehovet fortfarande kvarstår eller om personen i fråga är etablerad på arbetsmarknaden. Enligt motionärerna kan införandet av tillfälliga uppehållstillstånd bidra till en jämnare fördelning av asylsökande inom EU och minska Sveriges kostnader. Vidare anges att kortare handläggningstider genom införande av s.k. säkra länder kan medföra att kostnader för mottagandet hålls nere (yrkande 6). I kommittémotion 2015/16:2878 av Annika Eclund m.fl. (KD) yrkande 25 anges att ersättningen till kommuner som tar emot asylsökande elever bör höjas i enlighet med regeringens förslag.

Utskottets ställningstagande

Antalet flyktingar och fördrivna i världen är nu det högsta sedan andra världskriget, närmare 60 miljoner människor. En betydande orsak till detta är kriget i Syrien som skapat en av de största flyktingkatastroferna i modern tid. Parallellt pågår flera allvarliga konflikter i andra delar av världen som tvingar människor på flykt. Detta har bl.a. lett till att antalet asylsökande i EU har ökat kraftigt. Det stora antalet asylsökande innebär samtidigt en växande utmaning för det svenska mottagningssystemet eftersom inströmningen medför fler ärenden att handlägga för Migrationsverkets personal och ett kraftigt ökat antal inskrivna i mottagandet.

Vid Migrationsverkets information i utskottet den 22 oktober 2015 uppgav generaldirektör Anders Danielsson bl.a. att enligt myndighetens prognos kommer ca 160 000 människor att ha sökt asyl under 2015. Under 2016 beräknas mellan 140 000 och 190 000 söka asyl i Sverige. Skillnaden i antal asylsökande beror till stor del på om EU kommer att vidta några åtgärder på EU-nivå eller inte. Generaldirektören angav vid detta tillfälle att för Migrationsverket har boendesituationen nått en kritisk nivå.

Utskottets utgångspunkt är att Sverige ska ha en human asylpolitik och vara en fristad för den som flyr undan förföljelse och förtryck. Utskottet konstaterar dock att utvecklingen inom utgiftsområdet, som i stor utsträckning styrs av omvärldsfaktorer, kan vara svår att förutse och påverka. Sverige och Europa står mitt i en enorm uppgift att ge människor som flyr från krig, förföljelse och förtryck en trygg tillvaro. I detta läge, och mot bakgrund av att antalet personer som sökt asyl i Sverige ökat kraftigt, är utmaningarna för det svenska asylsystemet mycket stora.

Vistelsetiderna i Migrationsverkets anläggningsboende för personer som har beviljats uppehållstillstånd ökar, vilket innebär att platser för nya asylsökande inte frigörs. Detta ökar de redan stora kraven på Migrationsverkets kapacitet att ordna boende till asylsökande. Utskottet är därför mycket positivt till den nyligen beslutade översynen av mottagande och bosättning av asylsökande och nyanlända (dir. 2015:107). En särskild utredare ska föreslå åtgärder för att skapa ett sammanhållet system för mottagande och bosättning av asylsökande och nyanlända. Utgångspunkten ska enligt regeringen vara att systemet ska främja en snabb etablering i arbets- och samhällslivet för de personer som beviljats uppehållstillstånd och stödjande en effektiv och rättssäker asylprocess. Utredaren ska analysera och föreslå en ändamålsenlig ordning för mottagande av bl.a. asylsökande där ett helhetsperspektiv ska gälla. Även systemet för statlig ersättning till kommuner och landsting ska förbättras, och bl.a. ska förslag lämnas om anvisning av ensamkommande barn, om överenskommelser med kommuner, om ansvarsfördelning mellan myndigheter och om organiserad sysselsättning. Uppdraget ska delredovisas senast den 16 januari 2017 och slutredovisas senast den 31 oktober 2017.

Enligt regeringens bedömning i budgetpropositionen har Migrationsverket vidtagit en rad väl avvägda åtgärder för att hantera den exceptionella situationen. Stor kraft har lagts på att rekrytera och utbilda ny personal för att på så sätt öka myndighetens kapacitet på sikt. Det kraftigt ökade antalet asylsökande och prioriteringen av ansöknings- och mottagningsfunktionerna har bidragit till att kapaciteten i Migrationsverkets asylprövning trots flera vidtagna åtgärder inte har lyckats motsvara det ökade behovet. Detta har i sin tur resulterat i längre vistelsetider för de sökande och ökade kostnader för mottagandet. I propositionen anges att denna utveckling var delvis väntad och att den på senare tid ytterligare har accelererat.

Utskottet vill peka på att i detta allvarliga läge enades regeringen och allianspartierna den 23 oktober 2015 kring nödvändiga insatser för att säkra förmågan i det svenska mottagandet av asylsökande och stärka etableringen av nyanlända i en överenskommelse, Insatser med anledning av flyktingkrisen (nedan kallad överenskommelsen).

Utskottet kan konstatera att överenskommelsen berör ett flertal av de frågor som tas upp i motionerna. Bland annat ska Migrationsverket enligt överenskommelsen redovisa en plan för åtgärder inom asylprövningen i syfte att förkorta handläggningstiderna. Vidare ska resultatet av pågående EU-förhandlingar om snabbare prövning av ogrundade ansökningar och ansökningar från

säkra länder genomföras i Sverige. Flera motionsyrkanden berör införande av tillfälliga uppehållstillstånd. Enligt överenskommelsen ska tillfälliga uppehållstillstånd införas under en begränsad tid genom en lagändring. Vidare ska Sverige successivt öka mottagandet av antalet kvotflyktingar till 5 000 personer.

När det gäller boendeformer för ensamkommande barn, som tas upp i flera motioner, kan utskottet konstatera att regeringen avser att införa en ny placeringsform för ensamkommande barn, s.k. stödboende (prop. 2015/16:43 Stödboende – en ny placeringsform för barn och unga). Även överenskommelsen tar upp denna fråga. Bland annat anges att orsakerna till att antalet ensamkommande flyktingbarn ökat dramatiskt den senaste tiden ska analyseras. Enligt överenskommelsen ska hela situationen när det gäller placering och hantering av ensamkommande flyktingbarn löpande ses över. Denna översyn ska även ta upp överflyttningen från HVB-hem till stödboende och andra boendeformer.

Som framgår ovan bedöms antalet asylsökande som kommer till Sverige på grund av oroligheter och krig i vår omvärld öka avsevärt under kommande år. Detta ställer stora krav på att prövningen och mottagandet av asylsökande sker under ordnade former, i en rättssäker process och enligt gällande lagstiftning på området.

Utskottet vill peka på att det finns en bred enighet om en rad förslag till åtgärder som också framförs i motioner. Utskottet konstaterar dock att det behövs viss tid för att bereda och införa bl.a. förslag till ny lagstiftning. Utskottet utgår från att detta arbete bedrivs skyndsamt och att Migrationsverket ges tillräckliga resurser för att bedriva sin verksamhet så snart en bedömning av ytterligare behov för 2016 klarlagts.

Utskottet noterar att regeringen den 12 november 2015 avlämnade en proposition med förslag till extra ändringsbudget för 2015. Förslagen innebär att de anvisade medlen för 2015 ökar med 11 miljarder kronor. Merparten tillförs som tillfälligt stöd till kommuner och landsting för att hantera den rådande flyktingsituationen. Inom utgiftsområde 8 ökas anslaget 1:2 med ca 1 miljard kronor.

Sverigedemokraterna anger att deras mål är en 100-procentig minskning av asylinvandringen under mandatperioden och en 95-procentig minskning redan 2016 som en följd av bl.a. en strikt tillämpning av Dublinförordningen och principen om första asylland. Utskottet anser även i år att detta framstår som helt realistiskt. Förslagen till åtgärder för att kraftigt minska asyl- och anhöriginvandringen, och därmed kraftigt reducera ramen för utgiftsområdet, skulle göra det omöjligt för Migrationsverket att bedriva sin verksamhet på ett rättssäkert sätt och i överensstämmelse med gällande lagstiftning i Sverige och EU samt internationella konventioner.

Därmed tillstyrker utskottet budgetpropositionens förslag till anslagsfördelning för 2016 inom utgiftsområde 8 och avstyrker motioner med annan anslagsfördelning. Utskottet, som noterar att verksamheten inom vissa EU-fonder till viss del omfattar fleråriga projekt som medför utgifter för

kommande budgetår, tillstyrker att regeringen bemyndigas att under 2016 besluta om nämnda bidrag. Utskottet avstyrker motionerna 2015/16:2489 (M) yrkandena 1 och 4–7, 2015/16:3241 (M) yrkandena 4, 10, 17–19 och 31, 2015/16:1757 (M), 2015/16:2636 (M) yrkande 4, 2015/16:1880 (M), 2015/16:2232 (SD), 2015/16:3126 (SD) yrkandena 5, 6, 19 och 21, 2015/16:1288 (SD), 2015/16:3120 (SD), 2015/16:3182 (C) yrkande 1, 2015/16:3048 (C) yrkande 7, 2015/16:3166 (FP) yrkande 1, 2015/16:2782 (FP) yrkande 2, 2015/16:2567 (KD) yrkandena 2, 3, 23 och 39, 2015/16:2978 (KD) yrkandena 5 och 6 samt 2015/16:2878 (KD) yrkande 25.

Mottagande av asylsökande

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om bl.a. kommuners ansvar för mottagande av asylsökande, boende för asylsökande samt vidarebosättning.

Jämför reservationerna 2 (M), 3 (SD), 4 (M, SD, KD), 5 (FP), 6 (SD), 7 (KD), 8 (SD, KD) och 9 (SD).

Gällande ordning

Asylsökande ska enligt lagen (1994:137) om mottagande av asylsökande m.fl., förkortad LMA, erbjudas plats på en förläggning (ABO). Den som inte önskar utnyttja en erbjuden plats på en förläggning utan skaffar eget boende ska ändå registreras vid en förläggning. Att på detta sätt ordna eget boende brukar betecknas EBO. Migrationsverkets ansvar enligt LMA kvarstår, oavsett om en person bor på en förläggning eller har eget boende, fram till dess att verket fattar beslut i asylärendet och personen skrivs ut från mottagningssystemet.

Migrationsverket svarar för att bistånd lämnas till asylsökande enligt LMA för bl.a. logi, bostadsersättning, dagersättning och särskilt bidrag för avgifter för sjukvård. Den som ordnar bostad på egen hand har endast i särskilda fall rätt till bidrag för bostadskostnad. Bostadsersättning får i dessa fall beviljas en utlänning som har beviljats arbetstillstånd och som har fått eller erbjudits en anställning om minst tre månader samt för att kunna påbörja anställningen måste flytta till en ort där Migrationsverket saknar möjlighet att erbjuda ett anläggningsboende.

Enligt LMA är det således Migrationsverket som har huvudansvaret för mottagandet av asylsökande och som ska driva förläggningar. Migrationsverkets boende utgörs vanligtvis av hyreslägenheter som Migrationsverket hyr direkt av fastighetsägaren. Migrationsverket får dock ge i uppdrag åt andra att driva förläggningar.

Migrationsverket måste som offentlig aktör upphandla tjänster, som exempelvis tillhandhållande av bostäder, enligt lagen (2007:1091) om offent-

lig upphandling. Lagen innehåller regler som ska ge alla som deltar i upphandlingen lika förutsättningar, som förbjuder högre krav än nödvändigt och som kräver att processen är förutsägbar, tydlig och öppen. När Migrationsverkets boende inte räcker till kan verket sluta ramavtal för tillfälliga bostäder som sedan kan avropas vid behov (ABT). Migrationsverket sluter normalt ramavtal för två år åt gången om boende. Vid behov av bostäder avropar Migrationsverket platser från ramavtalet efter den rangordning som framgår av ramavtalet. Ett avropsavtal skrivs oftast på tre till fyra månader i taget. Dessa tillfälliga anläggningsboenden kan vara vandrarhem, stugbyar och andra anläggningar.

Om inte heller de avropade bostäderna räcker till kan Migrationsverket direktupphandla bostäder genom att vända sig direkt till enskilda leverantörer. Denna form av upphandling får Migrationsverket bara använda i undantagsfall när ramavtalade och avropade boenden inte räcker till.

När det gäller mottagande av ensamkommande barn, såväl asylsökande barn som barn med uppehållstillstånd, träffar Migrationsverket överenskommelser med kommunerna om mottagande. När ett ensamkommande barn anländer till Sverige och ansöker om asyl får barnet i enlighet med socialtjänstlagen ett tillfälligt boende i den kommun där det först ger sig till kända för en svensk myndighet (ankomstkommun). Migrationsverket ska så snart som möjligt anvisa en kommun som ska ta över det långsiktiga ansvaret för barnets boende och omsorg (anvisningskommun). Enligt LMA är numera samtliga kommuner i Sverige skyldiga att ta emot asylsökande barn utan vårdnadshavare.

En kommun har rätt till ersättning för mottagande av och insatser för vissa utlänningar (bl.a. flyktingar och skyddsbehövande) enligt förordningen (2010:1122) om statlig ersättning för insatser för vissa utlänningar.

Även när det gäller ensamkommande barn med uppehållstillstånd får kommunerna ersättning enligt förordningen (2010:1122). De kommuner som har en överenskommelse med Migrationsverket om mottagande av ensamkommande asylsökande barn får också en schablonersättning enligt förordningen (2002:1118) om statlig ersättning för asylsökande m.fl.

En kommun eller ett landsting har bl.a. enligt förordningen (2002:1118) om statlig ersättning för asylsökande m.fl. rätt till ersättning för kostnader för utbildning för asylsökande barn.

Vissa insatser inom mottagandet av asylsökande har landstingen ansvar för. Landstingen ansvarar för hälso- och sjukvård för asylsökande m.fl. enligt lagen (2008:344) om hälso- och sjukvård åt asylsökande m.fl.

Enligt 5 kap. 2 § utlänningslagen (2005:716) ska uppehållstillstånd beviljas en utlänning som tagits emot i Sverige inom ramen för ett regeringsbeslut om överföring av skyddsbehövande till Sverige (vidarebosättning). De utlänningar som beviljas uppehållstillstånd med stöd av denna bestämmelse brukar benämnas kvotflyktingar. Inriktningen på uttagningsarna liksom det faktiska antalet kvotplatser bestäms av regeringen.

Motionerna

Mottagande av asylsökande

I partimotion 2015/16:3241 av Anna Kinberg Batra m.fl. (M) yrkande 12 begärs ett tillkännagivande om att Migrationsverket ska ges rätt att driva boenden i egen regi. Motionärerna anför att mottagandet kan bli mer kostnads-effektivt och flexibelt om Migrationsverket får ett utökat uppdrag att ordna och driva flyktingförläggningar i egen regi. Det skulle bl.a. möjliggöra långsiktiga relationer mellan Migrationsverket och kommunerna. Vidare begärs ett tillkännagivande om behovet av förändringar i regelverket för upphandlingar av flyktingförläggningar (yrkande 13). Enligt motionärerna skulle krav på långsiktighet i Migrationsverkets upphandlingar medföra ökade planerings-möjligheter för kommunerna samt en strävan efter maximal kostnads-effektivitet. Det begärs också ett tillkännagivande om att snabbtreda huruvida takpriset i Migrationsverkets upphandlingar bör sänkas och avtalstiden förlängas (yrkande 14). För närvarande är takpriset i Migrationsverkets upphandlingar 200 kronor för logi och 150 kronor för kost per person och dygn, och avtalstiden är generellt tre månader.

Jimmie Åkesson m.fl. (SD) begär i partimotion 2015/16:3126 yrkande 17 ett tillkännagivande om att värna enskilda kommuners självbestämmanderätt gällande flyktingmottagande genom avtal med Migrationsverket. Enligt motionärerna ska flyktingar bara anvisas till kommuner som frivilligt tecknat avtal med Migrationsverket eftersom det bara är kommunerna själva som vet om dess befolkning känner sig redo för ett flyktingmottagande.

I motion 2015/16:2012 av Mattias Bäckström Johansson (SD) begärs ett tillkännagivande om att göra kommunerna delaktiga i processen kring etablerande av asylboenden och ett kommunalt veto i dessa processer. Avtal utan kommuners delaktighet strider enligt motionären mot kommunernas självbestämmande och försvårar planering av barnomsorg och skola.

I motion 2015/16:2026 av Sara-Lena Bjälkö (SD) begärs ett tillkännagivande om kommunalt veto vid tecknande av avtal med Migrationsverket. Enligt motionären ska privata aktörer inte kunna teckna avtal som påverkar kommuners tjänster utan att kommunerna kan påverka det. Även i motion 2015/16:2746 av Adam Marttinen (SD) begärs ett tillkännagivande om att ge kommuner vetorätt vid etablering av asylboenden. Liknade tillkännagivanden begärs även i motion 2015/16:2759 av Hanna Wigh (SD) yrkandena 2 och 3 där motionären anför att kommuner ska ges ett absolut veto i frågan om det ska öppnas ett asylboende eller ett nytt boende för ensamkommande ungdomar i kommunen. Det är enligt motionären kommunerna själva som bäst kan avgöra om resurserna för ett bra mottagande finns och om det behövs framförhållning för vård, skola och omsorg. Vidare begärs ett tillkännagivande om att riva upp den lagstiftning som gör det möjligt för Migrationsverket att tvångsplacera ensamkommande ungdomar i kommuner mot kommuners vilja och överlåta åt kommunerna själva att avgöra volymen i mottagandet (yrkande 1). Tvångsplacering strider enligt motionären mot kommunernas självstyre.

Hanna Wigh (SD) begär i motion 2015/16:2760 yrkande 1 ett tillkännagivande om att den privata marknaden för asylanläggningar ska avskaffas och att inga asylsökande längre ska placeras i boenden som till fullo drivs, ansvaras över och ägs av någon annan huvudman än Migrationsverket. För att förhindra privata exploatörer ska asylboenden bara drivas av Migrationsverket. I yrkandena 2, 4 och 6 begärs tillkännagivanden om att Migrationsverket ska ges ett utökad uppdrag att anskaffa eller bygga egna större asylanläggningar utrustade med handläggningskontor, livsmedelsbutik, vårdcentral och möjligheter för barn och vuxna att studera. Vidare ska antalet anläggningar begränsas till ett minimum så att de bedrivs effektivt. Det bör enligt motionären finnas totalt 10 till 25 stycken boenden i Sverige. Slutligen ska de asylsökande som fått uppehållstillstånd skyndsamt kommunplaceras.

I partimotion 2015/16:2782 av Jan Björklund m.fl. (FP) yrkandena 7–9 begärs tillkännagivanden om en förbättrad boendekedja för asylsökande. Genom snabbare planprocess med färre möjligheter att överklaga, snabbare hantering av förslag till detaljplaner samt fri hyressättning i helt nybyggda hyresrätter kan enligt motionärerna väntetiderna i boendeprocessen förkortas och etableringen snabbas upp. Vidare behövs fler långsiktiga anläggningsboenden till ett rimligt pris. Ett högt asylmottagande kräver snabba och kreativa lösningar, t.ex. genom inventering av alla bostadsmöjligheter såsom lokaler och modulboenden. En effektivare statlig organisation behövs och de dyra tillfälliga anläggningsboendena bör enligt motionärerna upphöra.

Roger Haddad (FP) begär i motion 2015/16:659 yrkandena 2 och 3 tillkännagivanden om att det ska införas en möjlighet för Migrationsverket att anvisa nyanlända till orter med goda möjligheter att erbjuda ett bra mottagande. Dagens undantag för vissa områden eller kommuner som Migrationsverket tillämpar är enligt motionären inte tillräckligt för att styrningen med avtal om asylboenden ska få faktiskt effekt. Vidare bör Migrationsverket enligt motionären ha mandat att anvisa personer till kommuner även efter det att individen erhållit uppehållstillstånd. Det ska inte vara möjligt att tacka nej till boende i en kommun och därefter stanna kvar på asylboendet.

Roland Utbult m.fl. (KD) begär i kommittémotion 2015/16:2567 yrkande 16 ett tillkännagivande om att Migrationsverket ska ges rätt att självt äga boenden för asylsökande och att kommunernas planprocess för tillfälliga bostäder bör förenklas. Enligt motionärerna skulle en temporär förenklad planprocess för att möta det akuta behovet av tillfälliga bostäder och en långsiktig förenklad planprocess utan svårtydbara bullerregler m.m. göra det möjligt för kommunerna att klara tillfälliga toppar i boendefterfrågan för asylsökande.

I kommittémotion 2015/16:2018 av Désirée Pethrus m.fl. (KD) yrkande 11 begärs ett tillkännagivande om att undersöka förutsättningar för Migrationsverket att driva asylboende i egen regi. På så sätt skulle enligt motionärerna bl.a. problemen med överklaganden av upphandlingar undvikas.

Mikael Dahlqvist m.fl. (S) begär i motion 2015/16:601 yrkande 2 ett tillkännagivande om att Migrationsverket bör få ett tydligare uppdrag att stödja kommunerna i arbetet med det lokala flyktingmottagandet. Kommunerna bör

enligt motionärerna ges större möjlighet att driva egna flyktingboenden för att på så sätt undvika överetablering i glesbygdskommuner med bostadsöverskott men utan samhällsservice. Vidare begärs ett tillkännagivande om att införa en ”akut” på samma sätt som en bostadsakut och kommunakut, där kommunerna kan söka medel (yrkande 3). Det är enligt motionärerna orimligt att de som bor i avfolkningsorter med tomma bostäder utan extra kompensation ska stå för försörjningen av de nyinflyttade.

Åsa Lindestam (S) begär i motion 2015/16:996 ett tillkännagivande om att se över mottagandet av asylsökande. Kommunerna behöver enligt motionären få bättre planeringsförutsättningar som möjliggör en bättre integration.

Även Elin Lundgren (S) begär i motion 2015/16:1861 ett tillkännagivande om att se över kommuners möjlighet att i tid skapa den organisation som krävs runt asylboenden i Migrationsverkets regi. Motionären menar att kommunernas ställtid behöver bli längre.

Eget boende

Ulrika Karlsson i Uppsala (M) begär i motion 2015/16:2636 yrkande 7 ett tillkännagivande om att se över rätten till eget boende. Denna möjlighet bör enligt motionären vara kvar eftersom de som bor i eget boende mår bättre än de som bor på en anläggning.

Jimmie Åkesson m.fl. (SD) begär i partimotion 2015/16:3126 yrkande 18 ett tillkännagivande om att se över EBO-lagstiftningen. Enligt motionärerna bör möjligheten till eget boende avskaffas eller regleras så att redan hårt ansatta kommuner kan undantas från bosättning. Härigenom underlättas etableringen i samhället. Även Markus Wiechel (SD) i motion 2015/16:2019 yrkande 1 samt Roger Hedlund och Mikael Eskilandersson (båda SD) i motion 2015/16:2039 yrkande 1 begär att EBO-lagstiftningen bör avskaffas.

Andreas Carlson m.fl. (KD) begär i partimotion 2015/16:2978 yrkande 8 ett tillkännagivande om att bostadsbristen för asylsökande och nyanlända ska bekämpas. Enligt motionärerna bör förutom en förenklad planprocess kring tillfälliga boenden reglerna för och möjligheten till eget boende ses över.

Roland Utbult m.fl. (KD) begär i kommittémotion 2015/16:2567 yrkande 17 ett tillkännagivande om att EBO-lagen bör ses över och att ekonomiska styrmedel bör användas på ett lämpligt sätt. Enligt motionärerna behövs det en jämnare fördelning mellan landets kommuner, och eget boende motverkar en sådan jämn fördelning. För att fler ska välja anläggningsboende och därmed bryta den destruktiva trångboddheten behövs en översyn av reglerna för eget boende.

Désirée Pethrus m.fl. (KD) begär i kommittémotion 2015/16:2018 yrkande 10 ett tillkännagivande om att utreda förutsättningarna för att gradvis avveckla eget boende. Enligt motionärerna innebär eget boende ofta i praktiken inneboende med trångboddhet och socialt utanförskap som följd. Därför bör förutsättningarna för att fasa ut dagersättningen för de som väljer att bo i eget

boende utredas. I motionen begärs också ett tillkännagivande om förutsättningarna för s.k. hem-bo där enskilda kan husera asylsökande (yrkande 12). Enligt motionärerna bör vissa minimikrav på t.ex. kvadratmeter, hygienutrymmen och kök vara uppfyllda.

I motion 2015/16:802 av Ingela Nylund Watz och Serkan Köse (båda S) begärs ett tillkännagivande om att förbättra situationen för nyanlända flyktingar genom att införa ett s.k. värdigt eget boende, vebo. Socialtjänsten ska enligt motionärerna kontrollera så att boendeförhållandena är värdiga.

Vidarebosättning

Fredrik Schulte (M) begär i motion 2015/16:1879 ett tillkännagivande om att människor på flykt inte ska tvingas ta hjälp av flyktingsmugglare för att komma till Sverige, varför antalet kvotflyktingar bör öka kraftigt så att dagens generositet i beviljandet av asyl bevaras, parallellt med att de illegala vägarna hit stängs för ett mer humanitärt, rättvist och ordnat flyktingmottagande.

I partimotion 2015/16:3126 av Jimmie Åkesson m.fl. (SD) yrkande 2 begärs ett tillkännagivande om en nollvision för asylinvandringen i enlighet med kriterierna för FN:s flyktingkonvention samt ett utökat antal kvotflyktingar när så skett. När nollvisionen är uppnådd kan Sverige ta emot 4 000 kvotflyktingar.

Paula Bieler (SD) begär i motion 2015/16:2941 ett tillkännagivande om att årligen fastställa en kvot för mottagande av flyktingar inom ramen för UNHCR:s vidarebosättningsystem. Motionären anser att kommunernas möjligheter att ta emot flyktingarna ska vägas in och kvoten avgöras med hänsyn till detta.

Utskottets ställningstagande

Migrationsverket ska erbjuda lämpligt boende för de asylsökande som inte ordnar boendet på egen hand. Som anges i budgetpropositionen ökar kraven på myndighetens kapacitet att ordna boende när fler söker asyl. I syfte att skapa en ordnad process för bosättning av asylsökande strävar Migrationsverket efter att minska antalet tillfälliga boenden, förbättra kommunikationen med berörda kommuner samt involvera lokalsamhället i högre utsträckning än i dag.

Migrationsverkets generaldirektör Anders Danielsson informerade den 22 oktober 2015 utskottet bl.a. om svårigheterna för Migrationsverket att hitta tillräckligt många bostäder för asylsökande. Migrationsverket undersöker alla möjligheter att hitta boenden. Det kan vara i stugbyar, vandrarhem eller som en sista utväg vinterbonade tält. Migrationsverkets generaldirektör uppgav att möjligheterna att på kort sikt få fram fler boenden nu bedöms vara uttömda.

Migrationsverket uppger i sin årsredovisning för 2014 att verket i första hand hyr lägenheter för asylsökande men att bristen på hyreslägenheter innebär att Migrationsverket nästan helt tvingas förlita sig på boenden i form av vandrarhem, campingstugor och liknande. När boendena inte räcker till

upphandlas tillfälliga boenden enligt lagen (2007:1091) om offentlig upphandling, förkortad LOU. Verkets möjligheter att styra den geografiska etableringen av sådana boenden är små. Placeringen styrs av vilka entreprenörer som får tilldelning i upphandlingen. Det har fått till följd att vissa kommuner har fått ta ett oproportionerligt stort ansvar för den svenska asylmottagningen. För enskilda kommuner och landsting handlar det bl.a. om svårigheter att planera för sjukvård, socialtjänst, barnomsorg och skola. Innan tilldelningsbeslut har fattats begränsar sekretessbestämmelser i LOU Migrationsverkets möjligheter att ta kontakt med kommuner där etablering kan bli aktuell. Migrationsverket är dock väl medvetet om att mottagande av asylsökande ställer stora krav på samhällsservice och har därför arbetat med att informera kommunerna om detta vid upphandling. Dessutom framgår av upphandlingsunderlaget att en leverantör som vill lämna ett anbud måste ha informerat den berörda kommunen om detta för att komma i fråga för ett tilldelningsbeslut. Denna skyldighet infördes under 2014 för att ge kommunerna bättre framförhållning i planeringen av mottagandet av asylsökande.

Utskottet noterar att Migrationsverket under 2015 har infört en statistisk modell för att hitta de kommuner där det bor flest asylsökande per invånare. Vissa leverantörer med anläggningar i de kommunerna får sedan ett fiktivt prispåslag på boendepriiset i samband med upphandlingar. På så sätt hamnar de längre ner i rangordningen för respektive region och Migrationsverket tecknar avtal med dem sist av alla.

I syfte att öka förutsättningarna för långsiktiga och kostnadseffektiva lösningar för Migrationsverkets anläggningsboenden har regeringen tillsatt utredningen Ett nytt regelverk för offentlig finansiering av privat utförda välfärdstjänster (dir. 2015:22). Utredningen ska bl.a. utvärdera de regler som gäller för tillfälliga asylboenden i syfte att säkra kvalitet och samhällsekonomisk effektivitet. Av budgetpropositionen framgår att det också är av stor betydelse att Migrationsverket fortsätter arbetet med boendena så att lokaliseringen av anläggningsboenden stöder prövningsverksamheten, liksom deltagande i organiserad sysselsättning, möjlighet till etablering och återvändande, samt att kommunernas behov av goda planeringsförutsättningar beaktas.

Utskottet vill peka på att flyktmottagandet är ett gemensamt ansvar för hela samhället. När alla kommuner är med och tar emot nyanlända kommer fördelningen av mottagandet att bli mer proportionerligt i förhållande till kommunernas arbetsmarknadsförutsättningar, befolkningsstorlek, det sammantagna mottagandet och omfattningen av asylsökande. Regeringen och allianspartierna är överens om att en proposition baserad på förslagen i Ds 2015:33 Ett gemensamt ansvar för mottagande av nyanlända ska lämnas till riksdagen. Utskottet noterar att regeringen den 29 oktober 2015 beslutade att inhämta Lagrådets yttrande över förslag till lagändringar som innebär att kommuner blir skyldiga att efter anvisning ta emot nyanlända. Syftet med förslagen är enligt regeringen att alla kommuner ska vara med och ta ansvar för

mottagandet av nyanlända för att förbättra de nyanländas etablering på arbetsmarknaden och i samhällslivet.

I överenskommelsen mellan regeringen och allianspartierna om Insatser med anledning av flyktingkrisen från den 23 oktober 2015 anges det att flyktingmottagandet är ett gemensamt ansvar för samhället och att fler bostäder behövs snabbt. Tillfälliga lättnader i plan- och byggregleringen ska genomföras enligt överenskommelsen. Vidare ska förutsättningarna för att fler kommuner ska låta uppföra bostäder för uthyrning till Migrationsverket på långa avtal enligt överenskommelsen utvecklas.

Av överenskommelsen framgår det också att Migrationsverket ska redovisa en plan för åtgärder inom asylprövningen i syfte att korta handläggnings-tiderna. Överenskommelsen innehåller därutöver förslag som syftar till att skapa utrymme för fler asylsökande på anläggningsboendena genom att föreslå att rätten till bl.a. anläggningsboende för vuxna med ett lagakraftvunnet beslut om av- eller utvisning ska upphöra så snart fristen att lämna landet har löpt ut. Vidare ska de personer som beviljas uppehållstillstånd regelmässigt skrivas ut från anläggningsboende när en ny bostad är ordnad. Det ska inte vara möjligt att tacka nej till en erbjuden anvisning i en kommun och samtidigt bo kvar på anläggningsboendet.

Mot bakgrund av det arbete som pågår anser utskottet att det saknas skäl för riksdagen att nu göra några tillkännagivanden om asylmottagandet. Utskottet avstyrker därmed motionerna 2015/16:3241 (M) yrkandena 12–14, 2015/16:2012 (SD), 2015/16:2026 (SD), 2015/16:2746 (SD), 2015/16:2759 (SD) yrkandena 1–3, 2015/16:2760 (SD) yrkandena 1, 2, 4 och 6, 2015/16:3126 (SD) yrkande 17, 2015/16:2782 (FP) yrkandena 7–9, 2015/16:659 (FP) yrkandena 2 och 3, 2015/16:2018 (KD) yrkande 11, 2015/16:2567 (KD) yrkande 16, 2015/16:601 (S) yrkandena 2 och 3, 2015/16:996 (S) samt 2015/16:1861 (S).

Även motioner som tar upp frågan om s.k. eget boende avstyrks med det anförda. Motionerna 2015/16:2636 (M) yrkande 7, 2015/16:3126 (SD) yrkande 18, 2015/16:2019 (SD) yrkande 1, 2015/16:2039 (SD) yrkande 1, 2015/16:2018 (KD) yrkandena 10 och 12, 2015/16:2567 (KD) yrkande 17, 2015/16:2978 (KD) yrkande 8 och 2015/16:802 (S) avstyrks.

När det gäller mottagande av kvotflyktingar konstaterar utskottet att regeringen i budgetpropositionen anger att Sverige ska fortsätta verka för att samtliga EU-medlemsstater ska öka vidarebosättningen. Målet är att fler flyktingar och skyddsbehövande ska ges internationellt skydd för att undvika att människor söker sig till smugglare och riskerar sina liv för att ta sig till Europa. Samtliga medlemsstater bör inrätta vidarebosättningsprogram. Sverige tar emot ca 1 900 personer för vidarebosättning årligen. Under 2014 överförde Migrationsverket sammanlagt 1 908 kvotflyktingar. Utöver detta har regeringen också i överenskommelsen med allianspartierna beslutat att Sverige succesivt ska öka antalet kvotflyktingar upp till 5 000 personer. Motion 2015/16:1879 (M) får anses delvis tillgodosedd och avstyrks.

Utskottet, som inte kan ställa sig bakom yrkanden om att mottagandet av kvotflyktingar ska kopplas till ett krav på begränsningar i svensk rätt när det gäller möjligheterna för asylsökande att beredas skydd, avstyrker motionerna 2015/16:3126 (SD) yrkande 2 och 2015/16:2941 (SD).

Reservationer

1. Anslag inom utgiftsområde 8, punkt 1 (SD)

av Linus Bylund (SD) och Jennie Åfeldt (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

a) Anslagen för 2016

Riksdagen anvisar anslagen för 2016 inom utgiftsområde 8 Migration enligt reservanternas förslag i bilaga 4.

Därmed bifaller riksdagen motionerna
2015/16:1288 av Richard Jomshof (SD),
2015/16:2232 av Markus Wiechel m.fl. (SD),
2015/16:3120 av David Lång och Mikael Jansson (båda SD) och
2015/16:3126 av Jimmie Åkesson m.fl. (SD) yrkandena 5, 6, 19 och 21,
bifaller delvis proposition 2015/16:1 utgiftsområde 8 punkt 2 och avslår motionerna
2015/16:1757 av Jan Ericson m.fl. (M),
2015/16:1880 av Fredrik Schulte (M),
2015/16:2489 av Johan Forssell m.fl. (M) yrkandena 1 och 4–7,
2015/16:2567 av Roland Utbult m.fl. (KD) yrkandena 2, 3, 23 och 39,
2015/16:2636 av Ulrika Karlsson i Uppsala (M) yrkande 4,
2015/16:2782 av Jan Björklund m.fl. (FP) yrkande 2,
2015/16:2878 av Annika Eclund m.fl. (KD) yrkande 25,
2015/16:2978 av Andreas Carlson m.fl. (KD) yrkandena 5 och 6,
2015/16:3048 av Johanna Jönsson m.fl. (C) yrkande 7,
2015/16:3166 av Emma Carlsson Löfdahl m.fl. (FP),
2015/16:3182 av Johanna Jönsson m.fl. (C) och
2015/16:3241 av Anna Kinberg Batra m.fl. (M) yrkandena 4, 10, 17–19 och 31.

b) Bemyndiganden om ekonomiska åtaganden

=Utskottet.

Ställningstagande

I förhållande till regeringens förslag kan anslagen minskas med sammanlagt ca 16,5 miljarder kronor eftersom den politik vi förespråkar kommer att minska asyltrycket på Sverige kraftigt. Förändringarna leder till stora besparingar med partiell effekt under 2016 och full effekt 2017. Vi ställer krav på

att regeringen ska redovisa hur stora kostnaderna för asyl- och anhöriginvandringen är och anser att en aktiv upplysningskampanj bör genomföras eftersom det hårda asyltrycket på Sverige måste minska. Även Sverige bör därför genomföra en sådan annonskampanj som Danmark har genomfört. Samhällsorientering ska vara obligatorisk för samtliga som söker uppehållstillstånd i Sverige. Handläggningen av asylsökande från länder där beviljandegraden är låg ska prioriteras och påskyndas. Detta kan snabba upp asylprocessen och minska antalet asylansökningar från sådana s.k. säkra länder. Snabbare beslut om att sökande inte ska beviljas uppehållstillstånd skulle även förkorta vistelsetiden i Migrationsverkets mottagande och därmed frigöra platser och resurser. Det bör endast beviljas tillfälliga uppehållstillstånd med ett år i taget och möjlighet till sex månaders förlängning till dess att medborgarskap erhålls. Dessa förslag medför att vi sammantaget anvisar 16 451 869 000 kronor mindre än regeringen till utgiftsområde 8 för 2016.

2. Mottagande av asylsökande, punkt 2 (M)

av Johan Forssell (M), Lars-Arne Staxäng (M), Lotta Finstorp (M) och Tina Ghasemi (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2015/16:3241 av Anna Kinberg Batra m.fl. (M) yrkandena 13 och 14 samt avslår motionerna

2015/16:601 av Mikael Dahlgvist m.fl. (S) yrkandena 2 och 3,

2015/16:996 av Åsa Lindestam (S),

2015/16:1861 av Elin Lundgren (S),

2015/16:2012 av Mattias Bäckström Johansson (SD),

2015/16:2026 av Sara-Lena Bjälkö (SD),

2015/16:2746 av Adam Marttinen (SD),

2015/16:2759 av Hanna Wigh (SD) yrkandena 1–3,

2015/16:2760 av Hanna Wigh (SD) yrkandena 1, 2, 4 och 6 samt

2015/16:3126 av Jimmie Åkesson m.fl. (SD) yrkande 17.

Ställningstagande

Det behövs förändringar i regelverket för upphandlingar av flyktingförläggningar. Fortsatt upphandling från privata aktörer kommer att behövas även framöver för att tillgodose de stora behov av tak över huvudet åt asylsökande som nu finns. I syfte att skapa en jämnare fördelning av asylsökande bör

upphandlingar från privata aktörer i kommuner som redan tar ett stort ansvar för asylsökande undantas. Vidare bör Migrationsverket alltid ha ett perspektiv av långsiktighet i dessa upphandlingar med ökade planeringsmöjligheter för kommunerna samt sträva efter maximal kostnadseffektivitet.

För närvarande är takpriset i Migrationsverkets upphandlingar 200 kronor för logi och 150 kronor för kost per person och dygn, och avtalstiden är generellt tre månader. Vi vill låta snabbtreda huruvida takpriset i Migrationsverkets upphandlingar kan sänkas och avtalstiden förlängas.

3. Mottagande av asylsökande, punkt 2 (SD)

av Linus Bylund (SD) och Jennie Åfeldt (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2015/16:2012 av Mattias Bäckström Johansson (SD),

2015/16:2026 av Sara-Lena Bjälkö (SD),

2015/16:2746 av Adam Marttinen (SD),

2015/16:2759 av Hanna Wigh (SD) yrkandena 1–3 och

2015/16:3126 av Jimmie Åkesson m.fl. (SD) yrkande 17 och avslår motionerna

2015/16:601 av Mikael Dahqvist m.fl. (S) yrkandena 2 och 3,

2015/16:996 av Åsa Lindestam (S),

2015/16:1861 av Elin Lundgren (S),

2015/16:2760 av Hanna Wigh (SD) yrkandena 1, 2, 4 och 6 samt

2015/16:3241 av Anna Kinberg Batra m.fl. (M) yrkandena 13 och 14.

Ställningstagande

Enskilda kommuners självbestämmanderätt gällande flyktningmottagande bör värnas genom avtal med Migrationsverket. Flyktingar ska bara anvisas till kommuner som frivilligt tecknat avtal med Migrationsverket eftersom det bara är kommunerna själva som vet om dess befolkning känner sig redo för ett flyktningmottagande. Det är också kommunerna som bäst kan avgöra om resurserna för ett bra mottagande finns och om det behövs framförhållning för vård, skola och omsorg. Det ska alltid vara kommunerna som själva får avgöra volymen i mottagandet. Kommunerna måste även bli delaktiga i processen kring etablerandet av asylboenden, och ett kommunalt veto bör införas i dessa

processer. Det kommunala vetot ska gälla i fråga om öppnande av ett asylboende eller ett nytt boende för ensamkommande ungdomar i kommunen. Avtal utan kommuners delaktighet strider mot deras självbestämmande. Privata aktörer ska aldrig kunna teckna avtal som påverkar kommuners tjänster utan att kommunerna kan påverka det. Slutligen måste den nuvarande lagstiftning som gör det möjligt för Migrationsverket att tvångsplacera ensamkommande ungdomar i kommunerna mot deras vilja rivas upp.

4. Migrationsverkets anläggningsboenden, punkt 3 (M, SD, KD)

av Johan Forssell (M), Lars-Arne Staxäng (M), Lotta Finstorp (M), Linus Bylund (SD), Aron Modig (KD), Tina Ghasemi (M) och Jennie Åfeldt (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna
2015/16:2018 av Désirée Pethrus m.fl. (KD) yrkande 11,
2015/16:2567 av Roland Utbult m.fl. (KD) yrkande 16 och
2015/16:3241 av Anna Kinberg Batra m.fl. (M) yrkande 12.

Ställningstagande

Det behövs ett mer kostnadseffektivt och flexibelt mottagande. Därför bör Migrationsverket få ett utökat uppdrag att ordna och driva flyktingförläggningar i egen regi. Det skulle förbättra dialogen och förberedelserna och möjliggöra långsiktiga relationer mellan Migrationsverket och kommunerna. Kommunerna skulle ges bättre förutsättningar för att planera samhällsfunktioner som förskola, skola och vård. Det är samtidigt ett ansvarsfullt sätt att hantera skattepengar och begränsa privata aktörers kortsiktiga övervinster. Med denna lösning skulle även kostsamma upphandlingsförfaranden kunna undvikas.

5. Förbättrad boendekedja, punkt 4 (FP)

av Emma Carlsson Löfdahl (FP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna
2015/16:659 av Roger Haddad (FP) yrkandena 2 och 3 samt
2015/16:2782 av Jan Björklund m.fl. (FP) yrkandena 7–9.

Ställningstagande

Det behövs en förbättrad boendekedja för asylsökande. Genom snabbare planprocess med färre möjligheter att överklaga, snabbare hantering av förslag till detaljplaner samt fri hyressättning i helt nybyggda hyresrätter kan väntetiderna i boendeprocessen förkortas och etableringen snabbas upp. Vidare behövs fler långsiktiga anläggningsboenden till ett rimligt pris. Ett högt asylmottagande kräver snabba och kreativa lösningar, t.ex. genom inventering av alla bostadsmöjligheter såsom lokaler och modulboenden. En effektivare statlig organisation behövs liksom fler långsiktiga anläggningsboenden till rimligt pris. De dyra tillfälliga anläggningsboendena bör upphöra.

Migrationsverket bör ha mandat att anvisa personer till kommuner även efter det att individen erhållit uppehållstillstånd. Migrationsverket bör också ha möjlighet att anvisa nyanlända till orter med goda möjligheter att erbjuda ett bra mottagande. Dagens regler är inte tillräckliga för att styrningen med avtal ska få faktisk effekt. Det ska inte vara möjligt att tacka nej till boende i en kommun och därefter stanna kvar på asylboendet.

6. Eget boende, punkt 5 (SD)

av Linus Bylund (SD) och Jennie Åfeldt (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2015/16:3126 av Jimmie Åkesson m.fl. (SD) yrkande 18 och
avslår motionerna
2015/16:802 av Ingela Nylund Watz och Serkan Köse (båda S),
2015/16:2019 av Markus Wiechel (SD) yrkande 1,
2015/16:2039 av Roger Hedlund och Mikael Eskilandersson (båda SD)
yrkande 1,

2015/16:2567 av Roland Utbult m.fl. (KD) yrkande 17,
2015/16:2636 av Ulrika Karlsson i Uppsala (M) yrkande 7 och
2015/16:2978 av Andreas Carlson m.fl. (KD) yrkande 8.

Ställningstagande

EBO-lagstiftningen bör avskaffas eller en översyn göras i syfte att förändra regelverket så att redan hårt ansatta kommuner kan undantas från bosättning. Härigenom kan etableringen i samhället underlättas.

7. Eget boende, punkt 5 (KD)

av Aron Modig (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2015/16:2567 av Roland Utbult m.fl. (KD) yrkande 17 och
2015/16:2978 av Andreas Carlson m.fl. (KD) yrkande 8 och
avslår motionerna

2015/16:802 av Ingela Nylund Watz och Serkan Köse (båda S),
2015/16:2019 av Markus Wiechel (SD) yrkande 1,
2015/16:2039 av Roger Hedlund och Mikael Eskilandersson (båda SD)
yrkande 1,
2015/16:2636 av Ulrika Karlsson i Uppsala (M) yrkande 7 och
2015/16:3126 av Jimmie Åkesson m.fl. (SD) yrkande 18.

Ställningstagande

Bostadsbristen för asylsökande måste åtgärdas. Det behövs även en jämnare fördelning av asylsökande och nyanlända mellan landets kommuner, och eget boende motverkar en sådan jämn fördelning. EBO-lagstiftningen bör därför ses över. Ekonomiska styrmedel bör användas på lämpligt sätt för att fler ska välja anläggningsboende och därmed bryta den destruktiva trångboddheten.

8. Boende hos enskilda, punkt 6 (SD, KD)

av Linus Bylund (SD), Aron Modig (KD) och Jennie Åfeldt (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2015/16:2018 av Désirée Pethrus m.fl. (KD) yrkandena 10 och 12.

Ställningstagande

Eget boende innebär i praktiken ofta inneboende med trångboddhet och socialt utanförskap som följd. Därför bör förutsättningarna för att fasa ut dagersättningen för de som väljer att bo i eget boende utredas. Vidare bör förutsättningarna för s.k. hem-bo där enskilda kan husera asylsökande utredas. Vissa minimikrav på t.ex. kvadratmeter, hygienrymmen och kök bör vara uppfyllda för att hem-bo ska kunna införas.

9. Vidarebosättning, punkt 7 (SD)

av Linus Bylund (SD) och Jennie Åfeldt (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2015/16:3126 av Jimmie Åkesson m.fl. (SD) yrkande 2 och
avslår motionerna
2015/16:1879 av Fredrik Schulte (M) och
2015/16:2941 av Paula Bieler (SD).

Ställningstagande

Det bör införas en nollvision för asylinvandringen i enlighet med kriterierna för FN:s flyktingkonvention. Det bör satsas på hjälp på plats genom ett ökat mottagande av kvotflyktingar. När nollvisionen är uppnådd kan Sverige ta emot 4 000 personer.

Särskilda yttranden

1. Anslag inom utgiftsområde 8, punkt 1 (M)

Johan Forssell (M), Lars-Arne Staxäng (M), Lotta Finstorp (M) och Tina Ghasemi (M) anför:

Riksdagen beslutade den 25 november 2015 om ramar för statsbudgetens utgiftsområden och om en beräkning av statens inkomster. I motionen Sverige kan mer – Politik som bryter det nya utanförskapet (2015/16:3043) presenteras Moderaternas budgetförslag och riktlinjer för den ekonomiska politiken.

Sverige beskrivs ofta som ett av världens bästa länder att leva och växa upp i. Men Sverige står inför flera stora utmaningar framöver. Trots att fler vill arbeta är trösklarna in i arbete fortfarande höga för dem med låga inkomster. Vi ser ett nytt utanförskap växa fram som genom långvarig strukturell arbetslöshet drabbar unga människor och utrikes födda särskilt hårt. Dessutom ställer en allt tuffare internationell konkurrens höga krav på våra företag och deras jobbskapande. Det här är avgörande framtidsfrågor för Sverige.

Budgetpropositionen visar på en regering som står handfallen inför de viktiga utmaningar Sverige står inför och som inte förmår ta vara på de goda förutsättningar vi har. Regeringens politik med stora skattehöjningar på jobb och företagande riskerar att leda till att Sveriges jobbtillväxt bromsas, och försämrar också möjligheterna till en god integration genom att höja trösklarna in till arbetsmarknaden. Det här är fel väg för Sverige.

Vi moderater står för en annan väg. Vårt mål är att öka välståndet och tryggheten för alla medborgare i Sverige. De reformförslag vi presenterar är därför fokuserade på hur jobben ska bli fler. Vi vill minska utanförskapet och stärka incitamenten till att arbeta genom att stå upp för rimliga skattenivåer, stärka investeringar i utbildning och infrastruktur och värna företagsklimatet. Fler i arbete är avgörande för att få mer kunskap i skolan, högre kvalitet i välfärden och ett starkare Sverige.

Riksdagen har ställt sig bakom regeringens förslag till utgiftsramar och beräkning av inkomster. I enlighet med riksdagens rambeslutsprocess ställs regeringens budgetförslag och oppositionspartiernas budgetförslag mot varandra som helheter och beslutas i två steg. Moderaternas budgetförslag är en sammanhållen helhet, och eftersom riksdagen i steg ett, rambeslutet, har ställt sig bakom regeringens förslag till ekonomiska ramar för statsbudgeten och inriktning på budgetpolitiken, deltar vi inte i det nu aktuella beslutet om anslagens fördelning inom utgiftsområde 8 Migration. I stället framför vi i detta särskilda yttrande synpunkter på regeringens förslag och redovisar den anslagsfördelning och de förslag som Moderaterna föreslår i motion 2015/16:2489.

I syfte att korta tiden för etablering på arbetsmarknaden bör en satsning på svenskundervisning och kompetenskartläggning genomföras redan under

asyltiden. Vidare bör tillfälliga uppehållstillstånd på tre år bli huvudregel för dem som kommer på egen hand till Sverige. Om personen har innehaft en anställning med uppvisad inkomst under sex månader bör uppehållstillståndet kunna bli permanent. Genom att införa tillfälliga uppehållstillstånd som huvudregel ökar Migrationsverkets administrationskostnad något. Anslaget för ersättningar och bostadskostnader kan minskas eftersom ersättnings-systemet till kommunerna för de dominerande boendeformerna läggs om till en schabloniserad ersättning. En ny typ av boende för ensamkommande barn, stödboende, bör införas och kommer att medföra besparingar. Vidare bör Migrationsverket ansvara för att ge barnen i asylboenden intensivkurser i svenska tillsammans med förberedande utbildning. Härigenom blir barnen bättre förberedda på att gå i en vanlig svensk skolklass. Schablonersättningen till kommuner bör i enlighet med regeringens förslag höjas med 50 procent för asylsökande barns skolgång. Migrationsverket ska ha ett ökat jobbfokus i placeringen av asylsökande för att tillgodose särskilda yrkesgruppers behov i svenskundervisningen. Slutligen bör asylansökningar från s.k. säkra länder hanteras i särskild ordning eftersom det kan frigöra platser och resurser som tas upp av bl.a. de som uppenbarligen inte kommer att beviljas uppehållstillstånd.

Våra förslag innebär sammantaget att vi anvisar 106 663 000 kronor mindre än regeringen till utgiftsområde 8 för 2016.

2. Anslag inom utgiftsområde 8, punkt 1 (C)

Solveig Zander (C) anför:

Centerpartiets vision är att Sverige ska bli ett av världens mest framgångsrika länder ekonomiskt, med möjligheter för alla att arbeta och utvecklas. Förutsättningarna för detta är ett näringsliv i frontlinjen för internationell konkurrenskraft och innovation och en bred bas av småföretag som tillåts utvecklas och växa i hela landet. Jag och Centerpartiet vill att Sverige ska vara ett föredöme på miljöområdet och genom konkreta styrmedel visa att ekonomisk tillväxt, innovation och entreprenörskap går hand i hand med minskade utsläpp och gifter samt med ekologisk balans. Genom vår politik vill vi skapa välfärd och trygghet för alla i hela landet, dels genom ett ökat välståndsskapande som medger mer resurser till skola, vård och omsorg, dels genom att dessa resurser används bättre.

Under åren med alliansregeringen lades grunden till stabila statsfinanser. Viktiga steg togs för att lätta skattebördan och minska regleringarna. Över 300 000 nya arbetstillfällen skapades och utanförskapet minskade med drygt 200 000 personer, samtidigt som den gröna omställningen accelererade. När den nu sju år långa internationella krisen äntligen är till ända måste Sverige ta nästa steg för att skapa maximalt med jobb under den globala återhämtningen.

Tyvärr är den svenska regeringen på väg i motsatt riktning. Stora skatteköningar på jobb och regleringar av växande företag riskerar att bryta återhämtningen och kommer att drabba tiotusentals arbetstillfällen. De mest utsatta grupperna på arbetsmarknaden är de som drabbas hårdast. Sverige behöver en förnyad ekonomisk politik.

Centerpartiet har i budgetmotion 2015/16:3223 föreslagit ett alternativ till regeringens budgetproposition. I motionen föreslås stora och viktiga strukture reformer på arbetsmarknaden och bostadsmarknaden, omläggningar av skatten på arbete och företagens villkor samt en kraftfull grön skatteväxling där sänkt skatt på arbete finansieras genom att förorenaren betalar för utsläpp. Målet är att frigöra alla de krafter som finns runt omkring i vårt land, så att nya initiativ och idéer belönas i stället för att bestraffas.

Riksdagen har i första steget av budgetprocessen emellertid ställt sig bakom regeringens budgetproposition och de utgiftsramar och beräkningar av inkomster som föreslås där. Eftersom riksdagen har gett budgetpolitiken en helt annan inriktning än den jag och Centerpartiet önskar avstår jag från att delta i beslutet om anslagens fördelning. Centerpartiets budgetförslag måste betraktas som en helhet där delar inte kan brytas ut och behandlas isolerat. I stället framför jag i detta särskilda yttrande den fördelning av anslagen inom utgiftsområde 8 Migration som förordas i Centerpartiets anslagsmotion 2015/16:3182.

Besparingar uppnås på utgiftsområdet bl.a. genom att det införs en ny form av stödboende för ensamkommande barn och möjlighet till familjehemsplacering samt genom att en schabloniserad ersättning till kommunerna för ensamkommande barn införs. Regeringens föreslagna organiserade sysselsättning och förslag om gratis läkemedel till barn bör inte genomföras.

Våra förslag innebär sammantaget att vi anvisar 637 000 000 kronor mindre än regeringen till utgiftsområde 8 för 2016.

3. Anslag inom utgiftsområde 8, punkt 1 (V)

Christina Höj Larsen (V) anför:

Vänsterpartiet står bakom budgetpropositionens förslag till anslagsfördelning för 2016 inom utgiftsområde 8 Migration och kommer att delta i beslutet om anslagsfördelning. Vänsterpartiet står dock inte bakom den blocköverskridande migrationsuppgörelsen från den 23 oktober 2015. Överenskommelsen mellan regeringspartierna och de borgerliga partierna M, C, FP och KD består av ett 20-tal olika punkter, varav införandet av tillfälliga uppehållstillstånd är en. Regeringen valde därmed att stänga dörren för Vänsterpartiet och i stället gå i en restriktiv riktning.

För Vänsterpartiet handlade samtalen med regeringen om att bygga om samhället för att rymma flera, och förstärka stöd och hjälp till kommunerna för att snabbt få in människor i jobb och utbildning. Vi ville även se betydligt

större satsningar på bostadssidan och kraftfullare tag mot överpriserna och resursslöseriet i asylboendebranschen.

I förhandlingarna fick Vänsterpartiet gehör för vissa frågor. Viktigast har varit att kommunerna ska få förstärkningar. Fler kommuner ska låta uppföra bostäder för uthyrning till Migrationsverket, och flyktingar ska få fler möjligheter till praktik. Det har också handlat om ett ökat antal kvotflyktingar och en utredning om lagliga vägar att söka asyl.

4. Anslag inom utgiftsområde 8, punkt 1 (FP)

Emma Carlsson Löfdahl (FP) anför:

Sverige står starkt efter åtta år med ett styre av Alliansen och Folkpartiet liberalerna. De offentliga finanserna är i ordning, sysselsättningen växer och vi står inför en stundande högkonjunktur. Samtidigt präglas omvärlden av stora nedåtrisker. Krigen i Syrien och Ukraina och en osäker makroekonomisk miljö skapar otrygghet för både människor och den framtida ekonomiska utvecklingen. Vi ser ökade kostnader för sjukskrivningar och, i ännu högre grad nu än när budgetpropositionen presenterades, för migrationsströmmarna till Sverige. Att vi är fast förvissade om att visa solidaritet i den största flyktingkatastrofen sedan andra världskriget understryker bara behovet av att vårda de offentliga finanserna.

Folkpartiet liberalernas budgetmotion (2015/16:3244) är därför stram. Vi föreslår ett lägre utgiftstak och har ett högre finansiellt sparande än regeringen. På flertalet utgiftsområden är kostnaderna lägre än de regeringen föreslår. Genom att vi särskilt avvisar stora utgiftsökningar inom arbetsmarknadspolitiken och bostadspolitiken, samtidigt som vi höjer miljöskatterna, skapar vi utrymme för en budget som prioriterar jobben, kunskapen i skolan och försvaret av Sverige.

Riksdagen har genom rambeslutet avvisat Folkpartiet liberalernas förslag till inkomstberäkning och fördelning av utgifter per anslagsområde. Därmed tar Sverige nu en annan väg än den Folkpartiet liberalerna vill se. Sverige kommer att tappa i jobb, kunskap och försvarsförmåga.

Vårt budgetförslag är att betrakta som en helhet. På majoriteten av utgiftsområdena överensstämmer inte riksdagens beslut med det förslag till ram som Folkpartiet liberalerna förespråkade. Folkpartiet liberalerna ser ett värde i att budgeten och budgetprocessen hålls samman. Även enskilda och på kort sikt motiverade utbrytningar riskerar att på långt sikt försvaga budgetprocessen och effektiviteten i finanspolitiken. Jag väljer därför att inte delta i beslutet om fördelningen till anslag inom utgiftsområde 8 Migration. I det följande redovisas i sammanfattning innehållet i vårt budgetförslag och anslagsfördelning (motion 2015/16:3166) för utgiftsområde 8.

Sverige måste driva på för en mer varaktig lösning för att dela ansvaret när det gäller flyktingmottagandet inom EU. I den rådande akuta situationen behöver alla länder göra mer, även Sverige. Antalet kvotflyktingar bör därför

öka från dagens 1 900 personer till ca 5 000 personer 2017. För 2016 är en realistisk bedömning, givet de administrativa begränsningar som finns inom det internationella systemet, att 2 900 flyktingar kan tas emot. Detta innebär ett resurstillskott på 213 miljoner kronor för 2016. Det är vidare viktigt att kommuner som tar emot asylsökande elever får ett utökat ekonomiskt stöd för att kunna erbjuda en bra skolgång. Stödboenden bör införas som placeringsform för ensamkommande barn. Vi räknar med att fler barn och ungdomar kommer att bo i stödboenden, och vi gör därför en besparing på denna punkt jämfört med regeringen. Statens ersättning till kommunerna för ensamkommande barn bör också beräknas enligt schablon.

Våra förslag innebär sammantaget att vi anvisar 196 000 000 kronor mer än regeringen till utgiftsområde 8 för 2016.

5. Anslag inom utgiftsområde 8, punkt 1 (KD)

Aron Modig (KD) anför:

För ökad gemenskap och framtidstro vill vi ha en politik som skapar förutsättningar för människor att bygga goda relationer och känna trygghet och som underlättar för människor att gå från utanförskap till arbete. Vi vill skapa förutsättningar för en god tillväxt och ett företagsklimat som står sig väl i den globala konkurrensen. Att stärka familjernas självbestämmande och det civila samhällets ställning skapar en grund för fungerande mellanmänniska relationer. Genom en välfungerande ekonomisk politik kan vi också satsa resurser på välfärd, vilket ökar tryggheten. Och med genomtänkta reformer kring arbetsmarknaden och i skattepolitiken kan vi förbättra människors möjlighet att lämna arbetslöshet och utanförskap.

Nya jobb skapas inte av politiska ovanifrånlösningar – de skapas i växande och lönsamma företag. Den rödgröna regeringen tror att de kan nå Europas lägsta arbetslöshet och klara integrationsutmaningen med massiva skattehöjningar på arbete och företagande. Kristdemokraternas inriktning är den motsatta: vi vill sänka trösklarna in på arbetsmarknaden och förbättra förutsättningarna för företagande. Det är också av stor vikt att den ekonomiska politiken utformas på ett sådant sätt att resurserna används effektivt för att skapa trygghet för dem som befinner sig i utsatta situationer. Tillväxten måste komma alla till del. Välfärden måste utvecklas genom fortsatt valfrihet, tydligt kvalitetsarbete och effektivt användande av resurser.

Riksdagen har ställt sig bakom regeringens förslag till utgiftsramar och beräkning av inkomster. I enlighet med riksdagens rambeslutsprocess ställs regeringens budgetförslag och oppositionspartiernas budgetförslag mot varandra som helheter och beslutas i två steg. Vårt budgetförslag (motion 2015/16:2512) är en sammanhållen helhet, och eftersom riksdagen i steg ett, rambeslutet, har ställt sig bakom regeringens förslag till ekonomiska ramar för statsbudgeten och inriktning på budgetpolitiken, deltar jag inte i det nu aktuella beslutet om anslagens fördelning inom utgiftsområde 8 Migration. I stället

framför jag i detta särskilda yttrande synpunkter på regeringens förslag och redovisar den anslagsfördelning och de förslag som vi redovisar i motion 2015/16:2567).

Vi föreslår att tillfälliga uppehållstillstånd under tre år, i stället för permanent uppehållstillstånd, bör införas som huvudregel. Efter tre år med tillfälligt uppehållstillstånd ska uppehållstillståndet kunna bli permanent om skyddsbehovet fortfarande kvarstår eller om etablering på arbetsmarknaden har skett. Införandet av tillfälliga uppehållstillstånd kan bidra till en jämnare fördelning av asylsökande inom EU och minska Sveriges kostnader. Migrationsverket bör snabbare behandla asylansökningar som rör länder som kan betecknas som säkra, och där nästan alla ansökningar avslås. Detta bör leda till färre uppenbart ogrundade ansökningar, kortare köer till och sänkta kostnader för mottagandet. Sammantaget medför dessa förslag att besparingar inom utgiftsområdet kan göras. Vi välkomnar förslaget om att ersättningen till kommuner som tar emot asylsökande elever höjs. Med anledning av att vi inte föreslår samma förändring som regeringen gällande läkemedel till barn kan anslaget minskas.

Våra förslag innebär sammantaget att vi anvisar 11 000 000 kronor mindre än regeringen till utgiftsområde 8 för 2016.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2015/16:1 Budgetproposition för 2016 utgiftsområde 8:

1. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2016 för anslaget 1:8 Från EU-budgeten finansierade insatser för asylsökande och flyktingar besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 60 000 000 kronor 2017, 58 000 000 kronor 2018 och 67 000 000 kronor 2019–2023 (avsnitt 2.6.8).
2. Riksdagen anvisar för budgetåret 2016 ramanslagen under utgiftsområde 8 Migration enligt följande uppställning.

Motioner från allmänna motionstiden 2015/16

2015/16:601 av Mikael Dahlgvist m.fl. (S):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Migrationsverket bör få ett tydligare uppdrag att stödja kommunerna i arbetet med det lokala flyktingmottagandet och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa en ”akut”, på samma sätt som bostadsakut och kommunakut, där de här kommunerna kan söka medel och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:659 av Roger Haddad (FP):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionens andra stycke om att införa en möjlighet för Migrationsverket att anvisa nyanlända till orter med goda möjligheter att erbjuda ett bra mottagande och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionens tredje stycke om att Migrationsverket ska kunna ha mandat att anvisa personer till kommuner även efter det att individen erhållit uppehållstillstånd, och riksdagen tillkännager detta för regeringen.

2015/16:802 av Ingela Nylund Watz och Serkan Köse (båda S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förbättra situationen för nyanlända flyktingar genom att införa ett så kallat värdigt eget boende, VEBO, och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:996 av Åsa Lindestam (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över mottagandet av asylsökande och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:1288 av Richard Jomshof (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att genomföra en annonskampanj i likhet med vad Danmark gjort i syfte att minska antalet asylsökande som tar sig till Sverige, och riksdagen tillkännager detta för regeringen.

2015/16:1757 av Jan Ericson m.fl. (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behov av tydligare prioritering i mottagandet av asylsökande och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:1861 av Elin Lundgren (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över kommuners möjlighet att i tid rigga den organisation som krävs runt asylboenden i Migrationsverkets regi och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:1879 av Fredrik Schulte (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att människor på flykt inte ska tvingas ta hjälp av flyktingsmugglare för att komma till Sverige, varför antalet kvotflyktingar bör öka kraftigt så att dagens generositet i beviljandet av asyl bevaras, parallellt med att de illegala vägarna hit stängs för ett mer humanitärt, rättvist och ordnat flyktningmottagande och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:1880 av Fredrik Schulte (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att asylärenden där den asylsökande kommer från s.k. säkra länder ska handläggas i särskild ordning och med snabb hantering och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:2012 av Mattias Bäckström Johansson (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att göra kommunerna delaktiga i processen kring etablerandet av asylboenden och ett kommunalt veto i dessa processer, och riksdagen tillkännager detta för regeringen.

2015/16:2018 av Désirée Pethrus m.fl. (KD):

10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda förutsättningarna för att gradvis avveckla eget boende och tillkännager detta för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att undersöka förutsättningar för Migrationsverket att driva asylboende i egen regi och tillkännager detta för regeringen.
12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över förutsättningarna för ”hem-bo” där enskilda kan husera asylsökande, och riksdagen tillkännager detta för regeringen.

2015/16:2019 av Markus Wiechel (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att riva upp EBO-lagstiftningen och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:2026 av Sara-Lena Bjälkö (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om kommunalt veto vid tecknande av avtal med Migrationsverket och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:2039 av Roger Hedlund och Mikael Eskilandersson (båda SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att avskaffa EBO-lagstiftningen och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:2232 av Markus Wiechel m.fl. (SD):

Riksdagen anvisar anslagen för 2016 inom utgiftsområde 8 Migration enligt förslaget i tabell 1 i motionen.

2015/16:2489 av Johan Forssell m.fl. (M):

1. Riksdagen anvisar anslagen för 2016 inom utgiftsområde 8 Migration enligt förslaget i tabell 1 i motionen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om tillfälliga och permanenta uppehållstillstånd och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att kompetenser ska kartläggas hos den som söker asyl i Sverige redan under asylprövningstiden, och riksdagen tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att den som söker asyl i Sverige ska undervisas i svenska språket redan under asylprövningstiden och tillkännager detta för regeringen.

7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utbildning av asylsökande barn ska vara statens ansvar i enlighet med vad som närmare anges i motionen och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:2567 av Roland Utbult m.fl. (KD):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att den som beviljas asyl ska få tillfälligt uppehållstillstånd under tre år och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att korta handläggningstiderna gällande så kallade säkra länder och tillkännager detta för regeringen.
16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Migrationsverket bör ges rätt att självt äga boenden för asylsökande och att kommunernas planprocess för tillfälliga bostäder bör förenklas, och riksdagen tillkännager detta för regeringen.
17. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att EBO-lagen bör ses över och att ekonomiska styrmedel bör användas på lämpligt sätt och tillkännager detta för regeringen.
23. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska ta emot fler kvotflyktingar inom ramen för UNHCR:s vidarebosättningsprogram och tillkännager detta för regeringen.
39. Riksdagen anvisar anslagen för 2016 inom utgiftsområde 8 Migration enligt förslaget i tabell 1 i motionen.

2015/16:2636 av Ulrika Karlsson i Uppsala (M):

4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om undervisning i svenska och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över rätten till eget boende (EBO) och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:2746 av Adam Marttinen (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge kommuner vetorätt vid etablering av asylboenden och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:2759 av Hanna Wigh (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att riva upp lagstiftningen som möjliggör att Migrationsverket tvångsplacerar ensamkommande ungdomar i kommuner mot kommunens vilja och överlåter åt kommunerna själva att avgöra volymen i mottagandet, och riksdagen tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa en ny lagstiftning om att kommunerna ska ges ett absolut veto i frågan

om det ska öppnas ett asylboende i kommunen och tillkännager detta för regeringen.

3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa en ny lagstiftning om att kommunerna ska få veto i frågan om det ska öppnas ett nytt boende för ensamkommande ungdomar i kommunen och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:2760 av Hanna Wigh (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att den privata marknaden för asylanläggningar ska avskaffas och att inga asylsökande längre ska placeras i boenden som drivs, ansvaras över och ägs av annan huvudman än Migrationsverket till fullo och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Migrationsverket ska ges ett utökat uppdrag att anskaffa eller bygga egna större asylanläggningar utrustade med handläggningskontor, livsmedelsbutik, vårdcentral och möjligheter för barn och vuxna att studera och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att antalet asylanläggningar ska begränsas till ett minimum så att de bedrivs effektivt och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att de asylsökande som erkänns uppehållstillstånd skyndsamt ska kommunplaceras och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:2782 av Jan Björklund m.fl. (FP):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska öka antalet kvotflyktingar som kommer hit från 1 900 till ca 5 000 och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en förbättrad boendekedja för asylsökande och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om fler långsiktiga anläggningsboenden till ett rimligt pris och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att de dyra tillfälliga anläggningsboendena ska bort och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:2878 av Annika Eclund m.fl. (KD):

25. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att höja ersättningen till kommuner som tar emot asylsökande elever, och riksdagen tillkännager detta för regeringen.

2015/16:2941 av Paula Bieler (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att årligen fastställa en kvot för mottagande av flyktingar inom ramen för UNHCR:s vidarebosättningsystem och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:2978 av Andreas Carlson m.fl. (KD):

5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om tillfälliga uppehållstillstånd och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om kortare väntetider med s.k. säkra länder och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att bekämpa bostadsbristen för asylsökande och nyanlända och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:3048 av Johanna Jönsson m.fl. (C):

7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över det svenska mottagandet av kvotflyktingar inom UNHCR:s vidarebosättningsystem och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:3120 av David Lång och Mikael Jansson (båda SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen måste redovisa hur stora kostnaderna för asyl- och anhöriginvandringen är och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:3126 av Jimmie Åkesson m.fl. (SD):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en nollvision för asylinvandring i enlighet med kriterierna för FN:s flyktingkonvention samt ett utökat antal kvotflyktingar när så skett och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en aktiv upplysningskampanj och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en lista på säkra länder och tillkännager detta för regeringen.
17. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att värna enskilda kommuners självbestämmanderätt gällande flyktingmottagande genom avtal med Migrationsverket och tillkännager detta för regeringen.
18. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över EBO-lagen och tillkännager detta för regeringen.
19. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att samhällsorientering ska vara obligatorisk för samtliga som söker uppehållstillstånd i Sverige och tillkännager detta för regeringen.

21. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att endast tillfälliga uppehållstillstånd bör beviljas och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:3166 av Emma Carlsson Löfdahl m.fl. (FP):

Riksdagen anvisar anslagen för 2016 inom utgiftsområde 8 Migration enligt förslaget i tabell 1 i motionen.

2015/16:3182 av Johanna Jönsson m.fl. (C):

Riksdagen anvisar anslagen för 2016 inom utgiftsområde 8 Migration enligt förslaget i tabell 1 i motionen.

2015/16:3241 av Anna Kinberg Batra m.fl. (M):

4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att asylansökningar från säkra länder ska hanteras i särskild ordning och tillkännager detta för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om tillfälliga och permanenta uppehållstillstånd och tillkännager detta för regeringen.
12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Migrationsverket ska ges rätt att driva boenden i egen regi och tillkännager detta för regeringen.
13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av förändringar i regelverket för upphandlingar av flyktingförläggningar och tillkännager detta för regeringen.
14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att snabbtreda huruvida takpriset i Migrationsverkets upphandlingar bör sänkas och/eller avtalstiden förlängas och tillkännager detta för regeringen.
17. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om språkundervisning och kompetenskartläggning för vuxna under asylprövningstiden och tillkännager detta för regeringen.
18. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om intensivkurser i svenska tillsammans med förberedande utbildning för barn i asylboenden och tillkännager detta för regeringen.
19. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om höjd schablonersättning till kommunerna för asylsökande barns skolgång och tillkännager detta för regeringen.
31. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Migrationsverket ska ha ett ökat jobbfokus i placeringen av asylsökande för att tillgodose särskilda yrkesgruppers behov i svenskundervisningen och tillkännager detta för regeringen.

BILAGA 2

Regeringens och oppositionens anslagsförslag

Utgiftsområde 8 Migration

Tusental kronor

Anslag	Regeringens			Avvikelse från regeringen		
	förslag	M	SD	C	FP	KD
1:1 Migrationsverket	4 698 564	+225 000	-3 526 272	-30 000	-12 000	
1:2 Ersättningar och bostadskostnader	12 635 000	-331 663	-11 403 088	-607 000		-11 000
1:3 Migrationspolitiska åtgärder	427 117		-427 117		+210 000	
1:4 Domstolsprövning i utlänningsmål	562 436		-534 314		-2 000	
1:5 Rättsliga biträden m.m. vid domstolsprövning i utlänningsmål	160 800		-152 760			
1:6 Offentligt biträde i utlänningsärenden	434 150		-408 318			
1:7 Utresor för avvisade och utvisade	315 202					
1:8 Från EU-budgeten finansierade insatser för asylsökande och flyktingar	186 450					
Summa för utgiftsområdet	19 419 719	-106 663	-16 451 869	-637 000	+196 000	-11 000

BILAGA 3

Utskottets anslagsförslag

Förslag till beslut om anslag för 2016 inom
utgiftsområde 8 Migration*Tusental kronor*

Anslag	Avvikelse från Utskottets förslag regeringen	
1:1 Migrationsverket	±0	4 698 564
1:2 Ersättningar och bostadskostnader	±0	12 635 000
1:3 Migrationspolitiska åtgärder	±0	427 117
1:4 Domstolsprövning i utlänningsmål	±0	562 436
1:5 Rättsliga biträden m.m. vid domstolsprövning i utlänningsmål	±0	160 800
1:6 Offentligt biträde i utlänningsärenden	±0	434 150
1:7 Utresor för avvisade och utvisade	±0	315 202
1:8 Från EU-budgeten finansierade insatser för asylsökande och flyktingar	±0	186 450
Summa för utgiftsområdet	±0	19 419 719

BILAGA 4

Reservanternas anslagsförslag

Reservation 1, punkt 1 (SD)

Förslag till beslut om anslag för 2016 inom utgiftsområde 8 Migration

Tusental kronor

Anslag	Avvikelse från regeringen	Reservanternas förslag
1:1 Migrationsverket	-3 526 272	1 172 292
1:2 Ersättningar och bostadskostnader	-11 403 088	1 231 912
1:3 Migrationspolitiska åtgärder	-427 117	0
1:4 Domstolsprövning i utlänningsmål	-534 314	28 122
1:5 Rättsliga biträden m.m. vid domstolsprövning i utlänningsmål	-152 760	8 040
1:6 Offentligt biträde i utlänningsärenden	-408 318	25 832
1:7 Utresor för avvisade och utvisade	±0	315 202
1:8 Från EU-budgeten finansierade insatser för asylsökande och flyktingar	±0	186 450
Summa för utgiftsområdet	-16 451 869	2 967 850